

Repertoár malé scény

ROČNÍK 1
ČÍSLO 6
1963

Okresní osvětový dům v Trutnově
pracoviště ve Vrchlabí

JAROMÍR KINCL

CO ŘÍKAJÍ

Říkají
není typické
není důležité
není rozhodující
není podstatné
není potřebné
a přece je stále více lhostejných kterým rozleptala bílá místa
nevědomosti vlastní názor
a přece je stále více hovniválů kteří uznávají boha trojjediného
Octavii Grundiga a autoslečnu
a přece je stále více černých pasažérů na křižovatkách života
s jednosměrným provozem
nejsem básník
z mýho Pegasa jsem vytrhal brka
který tam měl zbytečně na okrasu
a místo rýmování řvu kolem sebe
je typické
je důležité
je rozhodující
je podstatné
a je zatraceně potřebné
vymlátit z lidí lhostejnost

Repertoár malé scény

Ročník I, číslo 6, červen 1963 — Vydává ministerstvo školství a kultury v nakladatelství Orbis, n. p., Praha 2, Vinohradská 46 — Redakce: Jiří Beneš (vedoucí redaktor), Jaroslav Vedral, Pavel Bošek — Redakční kruh: Jan Votruba (předseda), Jaroslav Beránek, Jiří Bílý, Viktor Doubek, Pavel Fiala, Radek Hlavsa, Jiří Chlíbec, Josef Koenigsmark, Jan Martinec, Květoslav Perutka, Josef Šrámek, Ivan Vyskočil — Grafická úprava Miloslav Fulín — Adresa redakce: Praha 1, Vinohradská 3; telefon 221054 — Tiskne Knihtisk, n. p., závod 2, Slezská 13 — Rozšiřuje Poštovní novinová služba, předplatné přijímá každý poštovní úřad a doručovatel; objednávky do zahraničí vyřizuje Poštovní novinový úřad, vývoz tisku, Praha 1, Jindřišská 14 — Vychází jednou měsíčně — Cena jednotlivého výtisku 2,50 Kčs — Toto číslo mělo redakční uzávěrku dne 15. května, vyšlo dne 25. června F-07*30390

© Nakladatelství Orbis, n. p., 1963

Z OBSAHU

J. Votruba: Vteřiny 2
J. R. Pick: Dobrý voják Švýček pro děti 20
P. Grym: Mikrobajky 23, 32
J. Barchánek: Tři chlapi v chalupě 24
M. Švandrlík: Z maštalí a souvratí 35

Písně

Z. Marat—J. Zpěvák a M. Zikán: Nej, nej, nej 22
A. Jindra—Z. Vavřín: Sentimentální 23
J. Atl: V rytmu dvacátého století 33
B. Sedláček—V. Pantůček: Kam by to vedlo 39
Maškarní bál 40
Sliby jsou chyby 42
Kdo má strýčka 45
P. Hapka—P. Rada: Kovboj není zemědělec 44

Na titulní straně M. Horníček s M. Kopeckým v Tvrďáku. Fotografoval Jiří Pražák, který je i autorem snímků z 6. divadelní přehlídky v Karlových Varech (na str. 1, 20, 21, 34, 41, 43 a na 3. i 4. str. obálky)

Miroslav Horníček jako Účetní Julius a Miloš Kopecký jako Vedoucí účetní Albert v Horníčkově hře Tvrďák

Na úvod

JAN VOTRUBA

ÚVODNÍ POZNÁMKA

MARCEL MARCEAU: Předkládám divákovi myšlenku, o níž se domnívám, že neodumře dříve, než k němu vůbec dojde. Proto apeluji na vás, kteří se zabýváte uměním pantomimy: zasévejte tak, abyste mohli i sklízet. Nehoňte se za zbytečnou senzacechtivostí, nedejte se strhnout k formalismu, který je snadný, ale krátkodobý. Hleďte, aby se pantomima stala rovnocenným uměním s jinými. Zůstaňte na zemi, kde naše pantomima spočívá, než nastoupí nové cesty do světa.

ALFRED LUX: Tanec je hudba těla. Pantomima je slovo těla. Tanečník je interpretem už utvořené hudby, zatímco mim je tvořitelem. Mim nevysvětluje, ale vypravuje tělem. Tvoří sám ze sebe. Jemu, má-li vyjádřit štěstí, žal, opovržení, se nedá rozkázat. Jeho chůzi, ať představí jakoukoli postavu, se nedá určit póza. Jen jednomu zákonu podléhá pantomima — a to je pravdivost. Nesmí se šťastně smát a přitom znázornit smutek, nemůže ukázat doprava a mínit tím doleva. Divák porozumí vždy jen tomu, co říká. — Pantomima je umění citů. Slouží jí i citům nejhezčí prvky uměleckého vyjádření, jednoduchost, naivita, fantazie, poezie.

☆ ☆ ☆

Otištění libreta pro pantomimu je zvláštností nejen v našich zemích, ale snad na celém světě. Nemnoho pantomimických skupin a žádná literatura, žádná tištěná libreta — to je v kostce dnešní situace. Jestliže jsme se přesto odvážili publikovat některá libreta pantomimických scének a studií, je to nejen proto, že díky zejména Fialkově skupině v Divadle Na zábradlí stává se u nás pantomima oblíbeným uměleckým oborem, jehož specifické prostředky jsou velmi příznačné pro cítění moderního člověka, ale i proto, že libreta a náměty — jak se domníváme — se mají publikovat především jako podnět k samostatnému tvůrčímu domýšlení, jako půdorys dalšího dotváření dramaturgy a režiséry pantomimy. Také náčrt libret, který zde uveřejňujeme, je třeba chápat jako rámcový námět. Nejde proto o literární dílo v pravém slova smyslu, které by bylo dokončeno v okamžiku, kdy je napsáno. Není ani dořečeno, protože myšlenky a city obsažené v libretech budou působit teprve v okamžiku jevištní realizace. Pantomima je umění zkratky, citu, symbolu, naivity a jednoduchosti, jak správně řekl Alfred Lux, což nevylučuje, ale předpokládá vysoké mistrovství formální a schopnost myslitelskou. Celý uveřejněný program je proto ve svých složkách (tedy i slovesné) naivní, jednoduchý, symbolický a proto náznakovitý. Nejlepší čísla pantomimických programů světových mistrů byla vždy poněkud schematická ve svém libretu. Proč? Proč to, co se zdá v psané podobě prostomyslné, působí na jevišti podivným kouzlem citové, zjihle krásné poetičnosti? O tom a o řadě dalších praktických otázek, souvisejících především s problémy autorské práce v oboru pantomimy, píšeme v 6. čísle Ochotnického divadla.

Jádrem našeho pořadu jsou tedy pantomimy. Nemyslím, že by pro mnoho souborů bylo realizovatelné inscenovat celý pořad, který mísením složky pohybové, hudební a slovesné je — jakkoliv jednoduchý v částech — poměrně složitý.

MY

PANTOMIMICKÉ A LITERÁRNÍ NÁMĚTY

Předložené texty nejsou komponovaným celkem. Verše a ostatní prvky nepohybové lze ovšem vyměnit podle vlastního tvůrčího uvážení a možností inscenátorů, ovšem po dohodě s autorem pořadu, mj. i proto, že některá z publikovaných libret připravuje pro své další programy L. Fialka a je proto třeba předběžné dohody. Úmyslně jsme použili v tomto pořadu jednoduchých a námětově snazších libret, která nekladou tak velké nároky ani na myšlenkové a jevištní ztvárnění. Další libreta, která už vyžadují určitého vyššího stupně abstraktní, symbolické povahy námětu a kladou zvýšené nároky na srozumitelnost a přesnost poetické symboliky, uveřejníme v některém z dalších čísel tohoto časopisu. Dnes jsme k této poloze dospěli na konci pořadu. Určitá vysoce stylizovaná samozřejmost a pohybová přirozenost, která je nositelem citu a myšlenky pantomimy, měla by však být už zde estetickým ekvivalentem stejných hodnot morálních: přirozenosti, která ještě, obklopena tolika nepřirozenými jevy našeho života, tolika deformovanými lidmi i pojmy jeví se sama nepřirozenou, čistoty v lidech, která musí být tak aktivní, aby dokázala vyčistit i vztahy mezi lidmi, aby krása, cit a opravdovost pantomimy na jevišti pomáhaly tímž vlastnostem dnešních lidí v hledišti. Řečeno s Einsteinem, cit je stejně důležitý jako intelekt. Řekl-li to největší intelekt svého druhu, asi na tom něco bude.

☆ ☆ ☆

VYPRAVĚČ:

Čistoto,
mizející z jevišť,
vyprcháváš jako bublinky
z odzátkované láhve života,
čistoto vysmívaná a přece nádherná
jako naivnost dítěte
a zdivený pohled dívky prvně políbené,
neboť v tom je ohromná, v tom je
ohromná síla,
kterou si umí zachovat
jenom pár velkých básníků,
jenom pár velkých vynálezců,
chovajících ji
jako prostou mořskou škebli,
či kamínek z pěšinky po níž chodívali do
školy
či jako prsten po mamince
na samém dně svého velikého kufru,
až po víko napěchovaného
tezemi, slovy, pravdou, nenávistí,
výstřižky z novin a špatnými rýmy na
slovo život,
až na dně pod těmi věcmi zapomenutými
je uložena naivnost a údiv,
snění, z něhož vzešlo všechno velké,
myšlenky, jež přeoraly svět,
Leninovy teze, výpočty Einsteinovy;
díla, která nelze obepnouti slovy,
a raket nový let.
Vše v umění je vidět staré nově,
vidět ohmatanou pivní sklenici
jak by ji právě sklenář vyfoukl
a před básníka na stůl postavil.
Tak umí mě to srdce okouzlit.
Ne o rozum jde v dnešním lidském světě,
o lidský jde cit!

O to, aby jednou astronaut
na orosený džbán klenby kosmu
nakreslit ještě doved' prstem svým

monogram milé, nebo aspoň srdce,
než z toho džbánu na eks vypije
stříbrné mléko hvězd
věčně vyprahlými ústy lidské touhy.
O to tedy jde,
má-li člověk věčně lidským být.
O nohu či zrak si klidně může přijít,
nikdy ne ale o svůj cit.

Dejte si pozor, lidi,
protože začala už raketová doba,
ledová ale ještě neskončila!

(*Tma. Vypravěč odejde*)

Snímek Jiřího Červeného z Fialkovy Cesty v Divadle Na zábradlí

V tanečních

(pohybová moralita)

DĚVČE A DALŠÍ

(na holé scéně jen stolek a několik židlí. U stolku sedí DĚVČE)

1. Nemyslete si, taneční nejsou jenom místem krásy, radosti a prvních lásek. Alespoň ne pro všechny. Tak třeba tohle děvče; co se natěšilo na dnešní večer! Možná, že dnešní noci ani nespala samým vzrušením a nedočkavostí. S maminkou a s tetičkou jistě dlouho vybírala ty bílé šaty, první večerní do prvních tanečních... maminka je upravovala na stroji ještě včera v noci a ji poslala spát, aby dnes dobře vypadala — a teď! Sedí tu, stydí se a maminka asi nahoře na balkóně je smutná, protože pro ni nejde žádný chlapec. Proč? Protože jsou tu kolem samé hezčí. A tak sedí za stolkem sama, kolem ní postávají dvojice mladých, baví se a potají se i trošičku obejmou... A ona musí dělat, jako že to nevidí, ale ve skutečnosti vidí! A moc dobře! Ze všeho nejlíp vidí právě tohle! Hudba hraje krásné melodie, takové, na jaké se s povzdechem vzpomíná ještě po třiceti letech „ach jo, to hráli na mých prvních tanečních...“ Ale ona to nikdy nebude moci říci, protože se bude stydět za ten svůj první večer. Dvojice přitančí a zase odtančí z jeviště, dva barevné reflektory křižují jeviště a vytvářejí obraz čehosi lehkého a něžného a přelétavého — jen uprostřed jeviště trčí ona. Několikrát se jí užuž zdá, že tenhle mladík jde pro ni, že ji jde vyzvat k tanci — ale pak, když k němu otočí svůj rozdychtěný, nedočkavý obličej, každý mládenec si to rozmyslí, zaváhá a jde dál, protože není hezká a tak raději vyzve k tanci jinou... Je to nekonečné: naděje — zklamání — naděje — zklamání. A bolest.
2. Opakuje se znovu, ale s jiným tanečníkem.
3. Totéž, jenže s jiným a rychleji než předtím. Všechno se teď zrychluje a graduje — i hudba přešla z valčíku do foxu — tím paradoxněji ten mrtvý ostrůvek klidu, dívka, stolek, židle trčí nehybně uprostřed, tím paradoxněji, že nikde není více pohybu a neklidu než v ní.
4. Až teď! Tenhle mladík jde přímo, jistě a usměvavě k ní. Ona už si ho nevšímá, nevěří, že by šel pro ni, ošklivou. Ale co to? On opravdu jde, neváhá, nemění směr jako ostatní — už stojí u jejího stolku, hle, už se uklání, ona se už probrala z překvapení a snad příliš překotně a neohrabaně vstává ze židle, jako ve snu už se na něho usmívá, už kývla hlavou že „ano“ — a on děkuje a pak... pak uchopiv volnou židli

odnáší si ji ke své společnosti. A její zavřené oči a její rozevřená náruč čekající na tanečníka — nic? Nic! Neboť přišel pro tu malou, barevnou, moderní a elegantní židli a ne pro ni — ošklivou! (Hudba zní dál vesele a bezstarostně, jako by se nic nestalo. Neboť ani hudbě do bolesti jedné dívky nic není...)

(Klavír)

VYPRAVĚČ:

Pro úsměv svůj snad líbí se mi
a bůhví pro co ještě.
A já si říkám jako kluk,
že bych šel za ní deštěm
až daleko, až nevím kam,
čekal bych, chodil sem a tam...
ach, lásko!
Víra též časem zešediví.
Když ale tuto krásu vidím,
tak věřím zas.
Chtěl bych s ní jíti po nábřeží,
podívat se jak voda běží
anebo přejít most.
Hle, její vlasy v chvíli té,
měsíční barvou polité
zvon věžní počíná
svým rytmem počítat...
To tedy chtěl bych, to bych chtěl:
jen dlaní pohladit ji, očima
a dost.
A neptal bych se jí, zdali mne ráda má.
Šel bych s ní jenom tak,
pro její krásu živoucí —
a pro tu svátečnost...

Kotě

(pantomimická studie)

CHLAPEC:

1. Přichází CHLAPEC s dvěma těžkými zavazadly, kufry.
2. Vidí a slyší někde schované imaginární kotě, které slyšel zamňoukat.
3. Položí tedy kufry a láká kotě.
4. Kotě nepřichází, tedy si klekne a plíží se k němu.
5. Vrhne se po něm, už je má.
6. Mazlí se s kotětem, hladí je,
7. kotě ho škrábne, vleze mu pod košili, za krk, uteče mu.
8. Mim se za ním vrhne, při tom zakopne, natáhne se
9. a dívá se smutně za kotětem.
10. Opráší si kolena a jde si opět pro své kufry, aby pokračoval v cestě, ale tu na něj čeká překvapení: kufry někdo ukradl, zatím co on si hrál s kotětem. Beznadějně rozhodí rukama.

(Zvuk mnoha hodin a hodinek, různých odstínů a poloh, zvuk sílí, reflektor nasvítí hodiny.)

HLAS VYPRAVĚČE:

Častokrát
když jsem se v noci procházel
podél tiché, hladké řeky
a podél olší, lesknoucích se
popraškem hvězd,
tu vídal jsem plout po hladině řeky čas.
Čas plynul po řece jak olejová skvrna..
kolika lidem protéká tak prsty!
Častokrát,
když jsem se v noci procházel,
viděl jsem hvězdy nad zemí,
a hvězdy utonulé v řece,
takže jsem chvíli nevěděl,
je-li tam dole vskutku řeka,
tak jako parašutista
ve výši deseti kilometrů,
když letí v tichém mrazném větru
a letí zpět a navrací se zemi
neví, zda světla kolem něj
jsou hvězdy, lampy měst či padající květy
doma pod třešněmi.
Ten muž se vrátí, ten se jistě vrátí.
Já jsem si ale představil
— a dobře, že jsem jenom snil —
jak vzdaluje se do vesmíru
podivná malá věc,
jakási zvláštní raketa,
opouštějící lidskou zem,
raketa malá,
nevystřelená nikým,
nevystřelená nikde,
a přece letící
tak strašně daleko a rychle,
že překonala naši zemskou tíži
a letí si jak odfouknuté chmýří...
Ta raketa je mozek!
Ano, je to nahý lidský mozek,
jenž se vymknul gravitaci srdce,

který se svým vývojem a dokonalostí
(s kterou třeba vyrobí nádobu na kosti)
vzdálil tak od toho svého, člověčího
srdce,
že lidské vztahy jejich rozpadly se
jako se ve dví rozpadnou
vzácné a staré housle,
rozštípnuté tichounce
sekyrou času.
Z těch houslí vymrští se struny,
opíší ve vzduchu salto či spíš gesto
a mohou provést něco nepředvídaného,
když zakvílí jak atomovou smrští
zasažené město,
smetené s povrchu země
jak drobty sendviče
pěstěnou a bílou pánskou rukou.
Tak jako každá raketa
má mozek palivo. Co je to? Benzin ne.
Tekutý kyslík není to, ba ani alkohol.
Krev lidská je to jen.
Nikdo však neví už,
kdy došlo k největší z historických změn,
kdy mozek spálil tolik lidské krve
s dusivým pachem a modravým kouřem
výbušného motoru,
kdy mozek spálil napoprvé
tolik horké lidské krve,
že srdce muselo stále jen pumpovat,
stále jen pumpo-pumpo-pumpovat,
takže
na dobro, na soucit, na lásku
nezbylo mu času,
ani síly,
tak jako nezbývá v pokojích bílé vily
místo, čas a síla na pomněnku,
rozbité sklíčko žluté,
džbán obyčejné, čisté vody,
cit,
nebo jiné, zbytečné (prý) harampádí...

Srdce-pumpa pumpuje a pádí, pádí, pádí,
i když má čas, neumí už
dát svou krásu času!

Jsou tu však hodinky, jež odbíjejí čas,
čas, který přežije všechno a také nás,
čas pluje po řece jak skvrna olejová,
prsty nám protéká jak voda, jako slova.
Jsou tu ty hodinky, jež odbíjejí čas!

Záběr J. Červeného z pantomimy Devět klobouků na Prahu

Den moderního člověka

(pantomimická studie)

1. Mim vstává. Je ráno. Do zpěvu kosů a sýkorek se ozve zadrnčení budíka. Mim se protáhne, promne si oči, podívá se na budík, otočí se na druhý bok a spí dál.

2. Znovu procitne, vyletí z postele, podívá se na imaginární budík a zděsí se. Je pozdě. Nastává ranní shon. Otočí knoflíkem rádia, ozve se ranní tělocvik. Mim tedy provede několik lajdáckých dřepů, pak se umyje, tzn. dvěma prsty pravé ruky si přetře oči a ve vlasech se pokouší udělat pěšinku. Rozhlas ho vyrušuje a proto vztekle uhodí do rádia, které na to reaguje chrčením.

3. Obouvá si ponožky, pak boty obráceně, mezitím naznačuje, že se nemůže dostat do rukávu, to vše v pomyslném obleku. Utrhne se mu knoflíček od košile. Mezitím pije ve stoje a zakucká se.

4. Utíká na tramvaj. (Zvuková kulisa: zvuk odjíždějící tramvaje.) Mim udýchaně dobíhá a netrpělivě čeká na reflýži na další. Dívá se na hodinky. Konečně přijíždí. Mim se marně snaží naskočit do přeplněného vozu. Zachytí se tyče, tramvaj se rozjíždí, je slyšet zrychlené a zkomolené hlasy ostatních cestujících, zřejmě mu nadávají. Mim spadne, zatím co zvuk tramvaje mizí v dálce. Co mu zbývá? Opráší si tedy kolena a běží — kulhaje — do práce po svých.

5. Odněkud je slyšet rozhlas, oznamující, že je pět hodin, padesát devět a půl minuty. Mim vbíhá do vrátnice. Bere svoji kartičku, píchne a vbelhá se do podniku. Opře se o zábradlí, zapálí si pomyslnou cigaretu a rozkašle se ranním kašlem notorických kuřáků.

6. Zdraví se s kolegy a přichází na pracoviště. Obléká si plášť. Začíná pracovat. Nejprve velmi pomalu, pak — jak přibývá hodin — stále rychleji. Opakuje několik stereotypních pohybů. Je pauza. Vypíná stroj (zvuk z magnetofonového pásku ustává), ale ještě několik okamžiků mu zůstává setrvačný naučený pohyb.

7. A tak to jde dál. Tlačenice u oběda, rychle „tankuje" lžicí, pak znovu nahoru, pak píchne na konci směny, pak kvapem domů, pak se letmo políbí a obejme s manželkou, ale už se zase dívá na hodinky, bere si klobouk a odbíhá zřejmě na nějaké školení, kde podřimuje, opřen o dlaň si kreslí všelijaké obrazce, jak se to na některých schůzích dělává, pak se zdvihne a letí domů. Je už tma, jeviště potemnělo. Manželka zřejmě už spí, rozhlas ohlašuje půlnoční zprávy. Mim jde do ložnice se střevíci v ruce, uvolňuje si límeček, unaveně usedá, shltne nějakou studenou večeři, ale po několika soustech se chytí za srdce a za břicho, jde ke kulise, otevírá pomyslnou lékárničku, vysype si na dlaň několik pilulek, spolkne je, zatváří se kysele, jde si sednout, stále jaksi unaveně štvaný. Konečně je klid...

Ladislav Fialka v Etudách; foto J. Červený

8. Otře si ruce, zvolna a nábožně sáhne do pomyslné knihovny, odkud vytáhne knížku. Usedne do křesla, rozsvítí si lampičku, pustí si otočením knoflíku imaginárního rádia lehkou taneční hudbu. Rozevře si knížku na klíně. Hudba je tichá a uklidňující, snad waltz či něco podobného. Ale co to? Hlava mu klesá na prsa, otevřená ústa oddychují unaveně, knížka mu padá na zem.

Ženský HLAS: Chudák... po takovém rušném dnu má chvilku zaslouženého odpočinku a zrovna když si vezme knížku moderní poezie, tak zmořen moderním tempem života usne.

Mužský HLAS: Proč myslíte, že je to poezie? To je přece návod, jak nejlépe využít volného času!

(Hudební zachechtání a tma)

(klavír)

VYPRAVĚČ:

Hodinky,
cibule lesklá na dlani,
kapesní hodinky,
to malé srdce, v dlani tepající,
kulatý květe myšlení,
stranická buňko
(praskající prací),
pekelný stroji
(časovaný na miliardy let),
spirálo naděje i strachu,
ocelová růže
(čas s tebe opadává jak plátky),
kovová misko
(z níž pijí rackové vodu, naději a slunce),
malinký, tvrdý pecne chleba
(poslední krmě koncentráčníků),
hodinky světélkující
do noci jako milenčino oko,
jak vesmír bzučící,
jak tůně,
hledívám do vás,
do zejícího ústí temné věčnosti,
v které se rozpínají
dvě fosforové ručičky,
dvě paže člověka,
dvě paže strážníka
na pověstné křižovatce dějin
ukazující naší lhostejnosti k světu,
že je přesně za minutu dvanáct,
že máme ještě jednu,
poslední příležitost,
po níž nám zůstanou

jenom ty hodinky, jež odbíjejí čas,
čas, který přežije všechno a také nás...

Lodička

(pantomimická scénka)

1. Na lavičce na pomyslné loďce sedí On a Ona. Pomalu a klidně veslují, z dálky je slyšet šumění jezu...
2. On dostane rozpustilý nápad a zakolébá loďkou. Ona upustí veslo, poleká se a za trest se vykloní z loďky a pocáká svého milého vodou. On jí to oplatí. A už se hádají.
3. Ona na něho vyplázne s roztomilou dívčí drzostí jazyk. Jemu se to moc roztomilé nezdá. Zamračí se a pokárá ji. Ona se urazí a odsedne si. On taky. A tak sedí na loďce, žádný z nich nevesluje, trucují. A jez se blíží, už hučí nedaleko.
4. On zpozoruje nebezpečí první. Strčí do ní trochu loktem a ukáže za sebe: sjedou s jezu, nebude-li veslovat! Ale ona se otočí k němu zády a zakryje si uši.
5. On se namíchne a mávne rukou s hrdinským pohrdáním: no jak myslíš, mně je to jedno. Já se nebojím!
6. Jez už řve docela blízko, loďka se otáčí, a náhle si Ona všimne, že jez je už nedaleko. Poleká se a zakryje si teď pro změnu zase oči. Ale On už popadne své veslo a vší silou zabere. Otočí je to kolem vlastní osy. Teď zabere s vytřeštěným výrazem v očích i Ona. A už veslují oba, úporně a ze všech sil. Konečně, konečně i hrozivý řev jezu se zvolna vzdaluje... Uf, jsou mimo nebezpečí...
7. Ale jak se zachovat teď? Když už jsou z nejhoršího venku, mají zase chuť pokračovat ve hře na uražené. Pootočí se k sobě zády, ale pak se oba pokusí podívat se po očku, co dělá ten druhý... Ejhle, taky se otáčí. A tak se přistihli při lásce. A sedli si k sobě blíž, tak blízko, že mezi nimi nezbylo místo na hloupost...
8. A popadli vesla a jejich dlaně se setkaly vedle sebe. A pak ta její v té jeho. Světelný kruh se uzavírá, jen ty sbalené prsty pohybující pomyslným veslem zůstávají, vykrojeny úzkým pruhem světla ze tmy...

VYPRAVĚČ:

Zdalipak pamatuješ na tu procházku?
Byl podvečer a šli jsme spolu Pískem,
uličkou mezi domky u řeky.
I nebe bylo mlhavé a nízké,
mlčeli jsme a jen naše láska
pnula se do vysoka.
A jez jako nekonečná sloka
šuměl a nad ním starý hrad,
ta stavebnice s pavlačemi,
klec, vzděná v jihočeské zemi.
Řekl jsem Ti tam „mám tě rád"
a bylo to už po tisící.
Přeběhla kočka přes ulici
a vyšel měsíc nad řekou.

Přes žlutavou, přes rozkvetlou louku,
ztěžklou kovem modře lesklých brouků
dýchl k nám horce blízký les.
A já své ruce potřísněné vápnem

zasunul zvolna do kapes
a řekl jsem, že nechci, nechci být
člověkem s rukama bělostnýma.
To radši chtěl bych postavit
čistý bílý dům,
dům pro tebe a mne.
Mít ruce potřísněné vápnem
či krví, na tom nesejde.
Odklízet svinstvo, stavět dobro
nedá se s rukama bělostnýma,
s očima, v kterých je jen klid.

V sadě, kde měli staré hrušky,
ohýnek malý ještě dýmal,
houpačka malá byla tam.
Voněl tam život muže, ženy,
kouř ohýnku táh k zahradám
a harmonika v dáli zněla ...

Zdalipak pamatuješ na tu procházku
a naši touhu
takhle žít ...

Dopisy

(pantomimická scénka)

1. Mim jde napříč jevištěm. Proti němu jde mladá dívka, která ho nevšímavě mine. On se za ní otočí. A pak pokračuje dál ve své chůzi k protilehlé proscéniové kulise, jde pomalu a zamyšleně.
2. Dívá se okouzleně, pak vybaluje imaginární dopisní papír a píše. Píše pomalu a zřejmě velmi obtížně formuluje to, co chce napsat. Pomyslný dopisní papír několikrát muchlá, zahazuje a začíná znovu. Konečně je hotov. Olízne okraj imaginární obálky, zalepí ji a potom, usmívaje se rozpačitě, chvíli čeká. Z kulisy se vynoří ruka v uniformovaném rukávě. Mim zaváhá, ale potom přece jen vloží dopis do nastavené ruky. Ruka zmizí.
3. Z opačné proscéniové kulisy se vynoří táž ruka a podává onen dopis dívce. Dívka jej překvapeně bere do ruky. Od koho asi je? Zvědavě si jej prohlíží.
4. Mim stojí a dívá se s nadějí i strachem směrem, kde stojí dívka.
5. Dívka netrpělivě roztrhne obálku. Rychle přečte dopis, překvapeně vzhlédne — konečně si vzpomene! A pak se dá do upřímného a pobaveného smíchu ... Jak mohlo toho blázna napadnout mně psát! A dopis pomalu a ironicky roztrhá ... Jeho kousky padají na zem. A dívka se protáhne a jde vstříc mladíkovi, který na ni čeká.
6. Mim netrpělivě přechází. Konečně se objevuje známá ruka listonoše. Ale její odmítavé gesto naznačuje, že listonoš nepřinesl nic. Nepřinesl nic poprvé, nepřinesl nic po druhé ...
7. A tak Mim píše nový dopis. Dává jej listonoši.
8. Listonoš jej dává dívce. Ta poznává písmo, mávne jen rukou, rychle přepíše adresu a vrací jej do listonošovy dlaně.
9. Listonoš přináší Mimovi dopis vrácený dívkou. Mim sedí, je smutný, tiše zní walsetriste Jeana Sibelia. Ale pak dostane nápad. Hudební motiv zmlkne. Mim se vztyčí, rychle odběhne za kulisy.
10. Jsou slyšet údery kladiva a zvuk pilky.
11. Mim se vynoří opět do světla. V ruce drží po domácku vyrobenou poštovní schránku. Je malá, však je jenom pro něho.
12. A pak Mim usedá, píše v rychlosti dopis, je šťastný, když jej píše, usmívá se a pak jako jde a velmi vážně a opravdově hodí dopis do své soukromé schránky a schránku uzamkne a klíče odhodí přes rameno, pryč, aby tu schránku nemohl nikdo nikdy vybrat.
13. V stále rychlejším tempu se opakuje totéž ještě dvakrát třikrát. Píše dopisy a vhazuje je do schránky. Zní zvonek jeho dveří, ale on neslyší. Je zamilován a svou lásku uzavírá do dopisů. A své dopisy uzavírá do poštovní schránky.
14. A protože nejde otevřít, a protože neodpovídá na bušení na dveře, přicházejí lidé sami. V pozadí se objevují tři muži nepohnutých obličejů, v černých šatech. Dívají se přísně a nazlobeně. Sledují podivné počínání Mima, které nechápou. Vymění mezi sebou pohledy plné podezření. Jejich hlavy se k sobě nakloní. Jejich ukazováčky pomalu a unisono stoupají a zakývají se v tmavém prostoru jeviště. Mimova činnost je nanejvýš podezřelá! Bude zřejmě třeba podívat se na něho blíže! Jejich gesta naznačí tvrdost, jejich sevřené rty a opatrné ohlédnutí naznačí bdělost a ostražitost. Jednoho posílají rychle pryč. Dva zbývající se rozkročí a sledují tvrdýma očima Mima, který se usmívá, sní a je blaženě smutný ve svém osamění ...
15. Třetí muž přivádí posilu: dva další muže. Rychlá porada. Jeden z nich je vyslán k Mimovi. Poklepe mu na rameno, pokynem hlavy naznačí, že by si s ním přál mluvit. Odvádí Mima stranou. A zatímco s ním rozmlouvá, vyptává se ho, zapisuje si jeho odpovědi do imaginárního zápisníku, zbývající čtyři muži se vrhají vpřed! Uchopí schránku na dopisy a snaží se ji vypáčit. Nejde to. Pátrají

kolem sebe. Konečně utrhnou neuměle přibité víko. Plnými hrstmi rvou dopisy. Hltavýma očima se zmocňují slov, skrývajících Mimovu lásku. A náhle se počne jejich sebevědomí, nedočkavý a podezíravý výraz měnit v trapný a rozpačitý škleb. Kradmo se podívají na sebe, pak znovu na dopisy, pak na zem. Stydí se. Ten první nejistě přešlápne na místě, pak upustí dopisy, které držel v ruce, a vytratí se. Ten druhý využije toho, že třetí a čtvrtý se začali hádat a zmizí rovněž. Ale jeho úmysl náhle zastaví ostrý hlas vypravěče z amplionu.

HLAS VYPRAVĚČE: Tak proč nezakročujete, pánové? Tak proč nezakročujete, pánové? Tak proč nezakročujete, pánové?

16. Pánové částečně vztekle a odměřeně odcházejí, částečně utečou.

17. Mim se vrací. Vstoupí do kužele světla. Dívá se tiše a bez pohnutí na rozházené dopisy, na vypáčenou schránku. Pomalu si kleká a začíná je sbírat. Hvízdá si tiše motiv árie „Směj se, panáco".

18. A pak jde a přináší si kladívko a pilku. A začne znovu. Možná . . .

(Tma)

Malý příběh

VYPRAVĚČKA:

Byla jemná, štíhlá a měla velká a krásná ňadra, která se s rozpustilostí mládí drala do světa. Její bílý svetr byl pokryt očima mužů, jako bývají písečné vlny na mořské pláži pokryty prázdnými škeblemi. „Miluji vás, jste úžasně vtipná!", říkali jí a dívali se jí při tom na svetr nebo za svetr pohledem plným představ. Věděla, že pozve-li ji muž na dvě deci bílého, je to jen prostředek k cíli — uvést ji z polohy vertikální do horizontální. Strašně ráda tančila, pro radost z pohybu, aby nebylo mýlky. Ale bála se nosit výstřih. Byla sice opravdu vtipná a měla dvě státnice z řečí, ale zdá se, že to mužům příliš — nevadilo . . . Konečně ji ta stereotypní snaha mužských vyspat se s ní unavila, stala se podezíravou a protivnou. Pozvání do jejich garsoniér odmítala. Pozvání na výstavu obrazů odmítali oni. Anebo se dívali při tom na hodinky. Až jednou potkala muže, který se bál jejího výstřihu, šel s ní na výstavu Jana Zrzavého kvůli Zrzavému a s kterým se na výletě mohla ve stanu klidně vyspat, to jest — skutečně vyspat. Byl veselý, běhal dobře stovku a říkal jí, že je krásná, jako to říkáváme o milé krajině či váze. A nosil jí fialky. Skvěle si rozuměli. Zamilovala se do něho a byla by mu dala všechno. Ale vážila si ho — a tak mlčela. A on si vážil jí — a tak mlčel. Ostatně — měl hezkou ženu a dvě děti. Byl věrný manžel i kamarád. Když jí o tom řekl, plakala. Ale nezlobila se na něho. Říkala mu pak o všech, kteří jí vyznali lásku a které ona odmítala, protože je měřila jeho citlivostí a vtipem. Když si uvědomila, že musí slevit ze svých nároků, bylo jí třicet. Upadala do komplexů a strachu, že se nevdá. Její chování se stalo křečovitým. Zosklivěla navenek. Byl to důsledek ochrany té krásy uvnitř. Muži nad ní krčili rameny. Velmi přemýšlela o čase, protože vždy přišla buď příliš brzy nebo příliš pozdě. Ale nelituje. A trpělivě čeká, až její ňadra trochu poklesnou a její nohy ztloustnou. Těší se na to, protože muži jí pak budou nabízet sňatek jen pro její chytrost, roztomilé veselí a dvě státnice z jazyků.

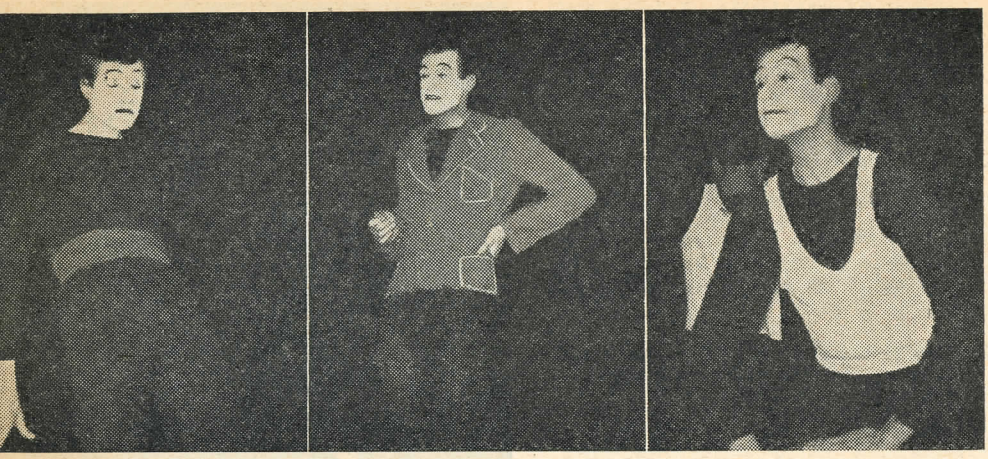
Neboť čas odnáší krásu, ale přináší život . . .

Fronta

(pohybová moralita)

1. U pravé proscéniové kulisy stojí — poněkud zády k hledišti — mladá žena. Má na sobě plášť a nákupní tašku v ruce. Kolem ní chodí oběma směry lidé, různým krokem a různým tempem, podle toho, jak kdo a kam pospíchá. (Zvuková kulisa: ulice a šum pouličního ruchu. Ale není to nutné.)

2. Kolemjdoucí si ovšem všimnou stojící ženy. Aha, na něco stojí! pomyslí si. Aha, něco dostali a tak se jedna žena postaví za tu první, pak si jich všimne pán, jeho kroky zaváhají, mám? nemám? říká si, ale konečně se vrátí, ukázněně se zařadí do fronty, rozevře noviny a čeká . . . (Že se měl snad zeptat, nač ta fronta stojí? Ale prosím vás . . . dělá se to vždycky ve skutečnosti?)

Na snímcích K. Kopinského Josef Platz z pražského pantomimického souboru Pantobaret

3. Frontička se rychle zvětšuje v pořádnou frontu, početnou ovšem s přihlédnutím k personálním možnostem souboru. Lidé se občas postaví na špičky, aby viděli, co se děje vpředu, mužští se imaginárně baví (několik grimas), jedna paní vezme znalecky do prstů rukáv pláště ženy, stojící před ní. Prima flauš? Po kolika metr? Náznak obvyklé ženské rozmluvy. Důležité je, aby lidé přicházeli do fronty stále rychleji a aby byl každý nový „člen" té fronty j i n ý, to je jinak charakterizován pohybovým náznakem. (Kostýmování není nutné, lze hrát i v klasickém pantomimickém trikotu, náznak je tím dokonce působivější, je ovšem třeba propracovanější režijní charakterizace postav.)

4. Konečně! Žena, stojící první, se pootočí. A my teď vidíme, co si tam kutila: zapínala si podvazek nebo zip u sukně či cosi jiného, podobně intimního — a proto ovšem stála zády k ulici. Teď je s opravou hotova a proto spěšně odchází. Ale vtom — spatří frontu! A okamžitě a dychtivě se postaví na její konec!

(Tma, hudební kratička a výsměšná tečka)

Šplh

(p a n t o m i m i c k á s c é n k a)

1. Z provaziště visí do středu jeviště provaz. Pomalu a plíživě, rozhlíželo se na všechny strany, přichází k němu muž. Konec provazu, který se dotýká podlahy, je ozářen reflektorem, směrem nahoru mizí ve tmě. Muž vstupuje do kužele světla, dívá se směrem vzhůru, zacloňuje si oči dlaní. Pak si vyhrne rukávy, plivne si do dlaní a chystá se šplhat vzhůru.

2. Vtom zazní hudební motiv a na jeviště vchází plíživým krokem druhý muž. První rozpačití. Má šplhat vzhůru nebo se má zatím ukrýt? Ukrývá se do tmy. Druhý muž se rozhlédne, plivne si do dlaní a chystá se šplhat.

3. Vtom zazní nový hudební motiv, na jeviště se přiřítí sebevědomě další muž. Ten druhý mu chce uniknout a proto se vrhne na lano. Sotva však se stačí vyšplhat několik centimetrů, ten třetí jej uchopí za kalhoty a srazí ho dolů.

4. Do tahanice mezi druhým a třetím mužem zasahuje první muž, který se snaží využít jejich kontraverze k nepozorovanému šplhání vzhůru.

5. V poslední chvíli jej oba zpozorují a společně shodí z provazu. Stávají se teď spojenci proti tomu prvnímu.

6. Zatímco ho ti dva mydlí, přichází ještě čtvrtý, který se odráží z jejich ramen rovnou na provaz a počíná horečně zoufale šplhat.

7. Ti dole strnou, udýchání a omráčeni překvapením, a zírají na toho čtvrtého, který se jim začíná vzdalovat. Úsilím, které se v nich náhle probudí, zuřivým útokem všech tří je však i ten čtvrtý sražen zpět, je chycen jako uprchlík. Rozpoutává se

rvačka, tragická fraška. Konečně zcela upachtěni ustanou ve svém zápase všelijak rozloženi, povaleni, skrumáž zoufalých, vyčerpaných těl a závistivých pohledů, které mířily tak vysoko a teď musí zůstat tak nízko. A vtom přichází zvolna, lehce a švihácky ten pátý, ten, co měl nejvíc trpělivosti a chytrosti, a proto klidně čekal za rohem, až mu ti čtyři připraví půdu, odrazový můstek pro jeho vzestup.

8. Pohodlně típne pomyslnou cigaretu, usměje se a elegantně vyskočí na těla těch čtyř, která tu pod ním leží složena bez ladu a skladu.

HLAS VYPRAVĚČE: No vidíte, hoši! Lidé jsou vždycky ta nejekonomičtější základna!

9. Pátý spokojeně kývne, naskočí na provaz a klidně, beze spěchu šplhá vzhůru. Pohledy těch čtyř ho sledují se strašnou a bezmocnou závistí a jeho vzestup sleduje odkudsi vypravěč.

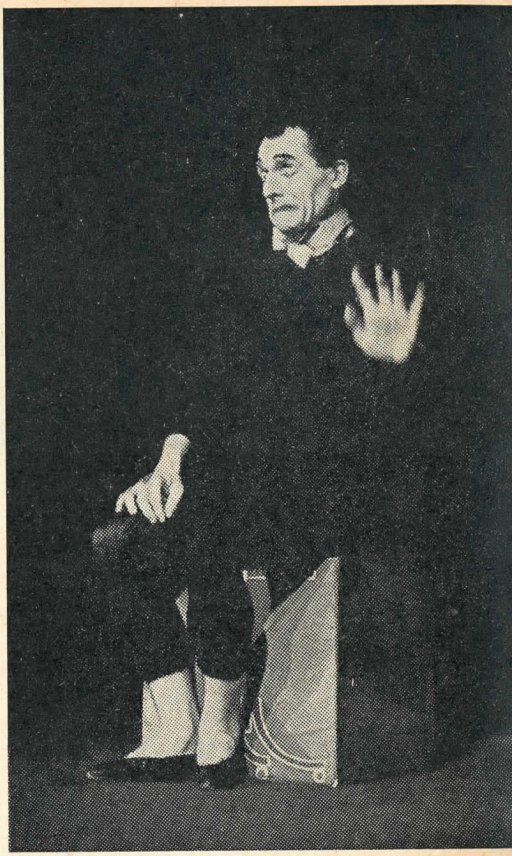
HLAS VYPRAVĚČE: Za vyšší úroveň všech pracovníků, za stoupající morálku našeho člověka.

10. A opravdu, ten pátý stoupá. A zatímco ti čtyři se zvolna zvedají a poraženi odcházejí do čtyř koutů jeviště, každý sám a s rukama unaveně se klátícíma podél těla, stane se náhle něco nepředvídaného: ten pátý padá k zemi! Sletěl jak namydlený blesk, žuchl sebou o podlahu, hladí si bouli na hlavě. Ale jak to! Vždyť ho nikdo dolů nestáhl! Ale pátý se dívá vyčítavě a zlostně vzhůru. A jak stoupá jeho pohled, stoupá i kužel reflektoru po provaze, až se zastaví nahoře, kde se objeví tabulka s nápisem: „Vyhraženo pro . . .“ (Doplň pravdivě podle místních podmínek.)

(Tma, hudební tečka)

VYPRAVĚČ:

Pneumatická vrtačka
trhá vzduch
ticho za ohradou rozervané šrapnely
co z něj zbylo z toho ticha
jen pár kusů bílého mokrého prádla
rozvěšeného ve dvoře
starého malostranského domu
za jehož zdmi se staví nový

Záběr J. Červeného z Fialkových Etud

a vzduch se trhá v porodní své křeči
betonáři spustili svou míchačku
zamíchali tam tabák partyzánky
chuť do práce
rytmus nejnovějšího twistu
nedokončenou melodii
protože malta je hotova
a teď nastupuje kumšt
zednickou lžicí rozmáchne se
s gestem žongléra
omítne nahou zeď
a taky nahou oblohu
celou ji zacákal
hle
těch bílých obláčků

Žebrák

(pohybová moralita)

1. Klavír nebo gramofonová deska zahrají několik taktů melodie typické pro třicátá léta. Do tohoto dobového šlágru vejde na jeviště dívka-mimka s tabulkou, na níž je letopočet 1933. Není to však nutné, pokud následující postava bude blíže dobově určena kostýmovým náznakem.

2. Tou následující postavou je žebrák, ohnutý, starý, třesoucí se člověk. Několik šouravých, těžkých kroků. Zastaví se. Jeho ruka započne pomalý stereotypní pohyb — otáčení klikou flašinetu, který tu samozřejmě není, jen jeho zvuk lze napodobit zvukovou kulisou. Postačí také zopakování onoho šlágru — ovšem v nesmírně sentimentální verzi.

3. Zleva vejde žena, s politováním se podívá na stařečka, sáhne rukou do kabelky (model 1933) a vhodí několik mincí do žebrákova klobouku na zemi. Stařeček s dojímavou starosvětskou prostotou děkuje hlubokou úklonou . . .

4. Světelný předěl: melancholicky nasvícená scéna se rozzáří teď naplno, klavír spustí poslední melodii třaskavého rytmu (třeba twist nebo rokenrol), scénu opět přejde dívka s tabulkou, na níž je moderním písmem (typ, grafická úprava) napsán letopočet 1963.

Soubor MUK z Č. Budějovic vystupoval v loňské STM s džezovou pantomimou Saxofonový sen

5. Na jeviště vyjde mladík, kostýmovaný náznakem jako mladý muž našich dnů. Kolem krku má řemínek s tranzistorovým rádiem, které se mu pohupuje na hrudi. Otrávený výraz, cigareta v ústech. Ne, to není autorsko-režijní šarže chuligána, spíš chuligán, snažící se napodobit autorsko-režijní šarži rozervaného filmového mondéna. (Daří se mu to se střídavým úspěchem.) Ostatně — ten mladík nemusí být ani chuligán, je to prostě mladý chlapec, opojený technikou a myšlenkou, že tranzistor na hrudi patří k dobrému tónu. A jemný náznak trsání rovněž.

6. Zleva vejde táž žena, s politováním se podívá na mladého, sáhne rukou do kabelky (model 1963) a vsune s dojetím minci do ruky mladíkovi, jemuž překvapením vypadne cigareta z úst. Hudba přestane hrát, mladík strnule hledí střídavě z mince za paní (která už je pryč) a pomalu, hrozně pomalu mu to začíná docházet. A jeho vytřeštěný výraz pomalu měkne: začíná se stydět . . .

(. . . ale to už je tma, pro jeho ostudu milosrdná.)

HLAS MLADÍKA: Jak hrála včera Sparta? Nemáte lupen na tribunku?

VYPRAVĚČ: Proč na tribunu?

HLAS MLADÍKA: No to je přece děsná votrava stát dvě hodiny na nohou. Jak hrála včera Sparta? Nemáte lupen na tribunku?

VYPRAVĚČ:

Kdo umít žít, ten umí sáhnout rukou
až na dno pytle s moukou,
až na dno mašiny,
až na dno vesmíru,
a tam se porvat se vším, co v cestě je!
A vynést potom v dlani odtamtud
hrst krupičkové mouky,
hrst ozubených koleček,
hrst bílých hvězd z mlhovin Andromedy.
Dáváš mi něžné políbení.
Věř ale, nic to platné není,
za mantinelem nezůstanu.
Vrátím se z práce později k ránu,
jak včera, když jsem domů šel.
Brodil jsem se, jak v plátcích růží,
v řiďounké vodě svítání,
v té růžové, v té do zelena,
v svítání něžném jako žena,
čistém jak oči dítěte.
Skřivánek pípnul v jetelině —
a vyletěl . . .
A já šel podél tratě domů,

štěrk pod nohama rachotil.
Štěrk, slyšíš? a ne plátky růží,
štěrk mnohem lépe sluší muži,
obloha byla zelenavě modrá,
jak hrozen vína nezralý
a já tu chladnou modř nebe
vyprahlými ústy pil,
když jsem šel šťasten z práce domů
a pode mnou štěrk rachotil!
Tak sbohem,
měj se tady dobře,
už musím jít, už musím jít.
Mně zbývá víc, mně práce zbývá.
Tobě — jen rty mé políbit.

Přátelé

(pantomimická scénka o člověku mezi lidmi)

1. Na prázdném jevišti stojí prázdná židle. Opřen o její opěradlo stojí zamyšlený Mim, v ruce dopis, který mu před chvílí asi došel. Opírá se těžce o opěradlo. Ještě tíživěji vzhlédne znovu do dopisu. Ano, je to tak. Zlá zpráva. Dá se proto do přecházení po jevišti. Nepokojně, neklidně, rozčileně. Protože má strach, má starosti. Rozhodí rukama. Zastaví se. Opět se dá do neklidné chůze, odnikud nikam. Neví kudy kam. Znovu se těžce opře o opěradlo židle, pak dosedne, ale nemá trpělivost. Dostane nápad, vyskočí, ale pak zjistí, že to byl nesmysl. Zaplaší nápad odmítavým gestem. Zamyslí se a konečně se rozhodne: půjde se poradit ke svému příteli.
2. Běží k němu. (Pantomimický skiping.) Přítel se objeví v levé proscéniové kulise. Mim k němu vzhlédne s touhou o pomoc, snad mu stručně vykládá, o co jde, a přítel na chvilku ustává ve svém stereotypním razítkování lejster (pomyslných). Ale Mimova věc je asi nesnadná, obtížná, protože zdvořilý přítelův úsměv rychle vážní a opadává jako blyštivé šupiny z jeho obličeje. Levá ruka vystřelí odmítavé gesto, slabě zavrtí hlavou a pravá ruka už zase začíná stereotypní oblouky razítkování...
3. Zklamaný Mim pomalu a těžce couvá ke své židli, přemýšlí co dál, opírá se, bloudí neklidným pohledem po hledišti, jako by hledal, čeho se zachytit.
4. Ale vtom se v pozadí scény objeví mladá, krásná dívka, Mim ji pozná, radostně k ní běží. Ano, ona mu pomůže, ona ho neoslyší, ona ho utěší. Jde k ní s nadějným úsměvem, jaký mívají muži, když potřebují ženino pohlazení po vlasech, takový ten chápavý maminkovský úsměv, protože muž vydrží mnoho, ale raněn je náhle bezbranný jako dítě a takový jde teď Mim k oné dívce, usměje se a podává jí ruku, ale ona trochu couvne a podívá se na něho ostře, prohlíží si ho od hlavy k patě a zase zpět a pak se pootočí trochu doleva a pokračuje v pudrování svého hezkého nosíku a růžové pusinky. A Mimova paže zůstala trčet ve vzduchu, napřažena jak kyvadlo hodin, které se zastavily. Mim se otočí a dlouze a pomalu klopýtá ke své židli.
5. Ozve se nový hudební motiv, Mim se otočí — spatří dalšího přítele, který se objevil u levé strany jeviště. S posledními nadějemi se k němu Mim blíží. Přítel se na něho vlídně usměje a vyjde mu vstříc. Mim mu naznačí svoji záležitost, ale ještě než se dostane k vysvětlení, už mu přítel dává najevo svůj názor: směje se, řehtá se, chechtá — a pak náhle utne, ještě jednou se usměje, teď pohrdlivě a otočí se čelem k hledišti, udělá krok vpřed, upraví si pomyslnou kravatu a zamává slečně na balkóně.
6. Mim se otočí a klopýtá v rytmu blues ke své židli. Rukama se křečovitě chytí jejího opěradla, dlaně mu sjedou po dřevu a dopadne na opěradlo lokty. Svěšená hlava, shora nasvícená vytváří oblouk bolesti. A pak jednou rukou sjede za židli. Prudce se narovná, v ruce drží láhev koňaku, kterou tam měl schovánu. Zdvihne ji, podívá se na ni a pak se s ní odplouží z jeviště.
7. Všichni tři se bleskurychle otočí a několika rychlými skoky se vrhnou k židli. Okamžik zůstávají jejich hlavy a ruce skryty za opěradlem židle. Pak se pomalu a zklamaně vynoří. Všichni udělají čelem vzad, jejich pravice a ukazováky vystřelí za odcházejícím Mimem a jejich ústa pronesou unisono: „Ještě že jsme mu nepomohli! Vždyť je to ochlastal"

(Tma)

Telefon

(scénka)

1. *Na jevišti visí telefon, osvětlený ostrým kuželem světla. Je úplné ticho. Hodiny ukazují půl druhé. U telefonu sedí na židli mladá žena, přemáhající spánek. Sedí vzpřímeně, ale pak se začne předklánět, jak ji spánek zmáhá. Trhne sebou, uhladí si vlasy a opět sedí a dívá se na telefon.*

HLAS ŽENY: Musím ještě počkat. Copak kdyby volal? Schůze se třeba protáhla. A vohřát mu večeři. Tak tu musím bejt. Copak kdyby volal?

2. *Na jiném místě jeviště se osvítí kruh, v němž vidíme mladého podnapilého muže. Tančí. Hudba třeští charleston. Mladý muž bezstarostně trsá s dívkou v bílém svetru.*

HLAS MUŽE: Co bych si vyčítal? Nebo snad nemám právo pobavit se po práci?

HLAS DÍVKY V BÍLÉM: Ale to víš, že máš! *(Hudba utne, hodiny ukazují půl třetí.)*

3. *Žena se probudí, uhladí si vlasy.*

HLAS ŽENY: Neměla bych tu sedět jen tak naprázdno! Skočím si pro nějakou práci a ještě počkám. Copak kdyby volal? *(namáhavě odejde)*

4. *Světlo střídavě zesiluje a slábne, v kruhu se potácí mladý muž, hladící po bocích dívku v černém svetru.*

HLAS MUŽE: Když to teď s Evou takhle vypadá, tak si přece můžu zapytlačit s jinou, ne? Marcelo, pojď, doprovodím tě domů. A můžeme se cestou stavět v Embassy-baru. Počkej, brnknu tam, jestli mají ještě otevřeno... *(vytáčí číslo)*

5. *Zvoní telefon na jevišti. Žena u něho není, šla si pro práci. Telefon drnčí, znovu a znovu. Konečně přibíhá, nedočkavě bere sluchátko.*

HLAS MUŽE: Má-máte v Em-embasy ještě otevřeno?

HLAS ŽENY: Nějaký opilec! *(zavěsí)*

6. *Také muž zavěsí.*

HLAS MUŽE: V tom baru to nikdo nebere. Jdeme k tobě. Pojď. Mám přece právo si zapytlačit, ne? Jo!

7. *Muž obejme dívku v černém svetru a odejdou.*

8. *Žena opět usedne k telefonu a vybalí na klín to, co si přinesla k práci: je to malé dětské prádélko. Usměje se a začne plést. Jsou čtyři hodiny.*

HLAS ŽENY: Musím ještě počkat. A vohřát mu večeři. Copak kdyby volal?

(Tma)

VYPRAVĚČ:

Děvče třeba telefonuje své mamince
Mami dneska devatenáctého prosince
řekl mi... měl v očích slzy a řek že mě
má rád

Ó telefony
ó dráty elektrické hladké nebo ostnaté
výkovky lidského poznání
kolikrát sami poznáte
jeho rub
ty dráte hladký jako maminčina nit
ty nastavovaný odlitku dešťovky
ostnatému neustup!
Ty malé mluvítko
moderní zpovědnice
voliéro milenčiných vzdechů
mřížko skrývající vůni jejího dechu
membráno
vzorečku malý velké oblohy
hle jak tě umí rozezvučet
jediné tiché lidské slovo
třeba děkuji
nebo prosím tě táto přijeď je nám
smutno
Hle jak tě umí nadobro umlčet
rozkazy a nadávky
reprodukuješ pak jenom praskot
a zmlkneš nakonec
právem uražena
jako bývá čistá hrdá žena
Obloho
ty vypjaté mladé gravidní břicho života
vezmi si příklad z membrány
až k tobě ucho přiložíme
reprodukuj ozvy života
ne smrti
a ať planety a hvězdy
ta mateřská znaménka a pihy
na pokožce tvé obloho
ať hvězdy
roztroušená písmenka poetického
almanachu
ať hvězdy štvou jak bílí chrti
mozek i srdce do závrati
poznání
ne strachu

Dva muži v kavárně

(scénka)

(Náznak kavárny, několik malých stolků se židličkami. Na levém kraji sedí sám u stolku první host, na opačné straně jeviště druhý host, také sám. Jinak jen servírka, mladá dívka.)

1. HOST: Ach, to byl den... Zatracený, zpocený, upachtěný den. Nohy necí-

tím. A srdce zas cítím až moc... dřina bolavá, těch šest mrtvých dneska. *(napije se)*

SERVÍRKA *(upravuje ubrus na vedlejším stole, zarazí se, zaposlouchá se)*

2. HOST *(světlo sklouzne na něho)*: ... a jak se drala s křikem... vypadalo to bledě, ale nakonec, když se nadýchala a začala řvát, jak se patří, bylo to dobrý... Inu, ženská! Fuj, to mi spadl kámen ze srdce... Ještě teď se hrůzou potím... Tak dost, osobo, dost, dobře to dopadlo, je naživu a ty její modrý oči — jak střípky nebe... *(zdvihne sklínku)* Na tvý zdraví, něžná blonďatá holčičko... *(usrkne)*

SERVÍRKA *(zaslechla jej, usměje se)*

1. HOST *(píská si blues, vyklepává jej na stole)*: Pozůstalí se už smějí, určitě už se smějí, pro ně je ta nepříjemná věc, ta zatracená smrt konečně z krku. Mně po tom krku teprve sahá... *(dívá se na své ruce)* šest mrtvol za den! Osud? Ne, ne, osud jsou jen hloupé kousky lidí... Jenže já jsem jako revizor toho osudu. Já jim dělám inventuru. A jak tak koukám, je to příšerné manko. Lidi, máte největší manko, ne, nebojte se, v kase to není... to je ve svědomí. V srdci, víte? A já to manko musím vyrovnávat. *(napije se)*

2. HOST: Fakt, byl to hezký pocit — prodloužit člověku život — řekněme o 75 let... vždyť, on je vlastně každý odsouzen k smrti, všichni jsme od narození odsouzenci — jenže s odkladem vykonání trestu na neurčito... a celý život by měl být jako poslední večer — dobrý — tak si žij — ty malá blonďatá... zrovna taková, jakou jsem vždycky chtěl mít — a neměl — a už nebudu... už ne... to je zvláštní — že každý může jen něco... já — vypít třebas 50 rumů a neopít se. To teda můžu.... ale malou, blonďatou holčičku s opálenýma ručičkama a s očima plnýma padajících hvězd... to tedy holt nemůžu. Ale vlastně — i když jsem ji nestvořil, daroval jsem jí dnes život — a to je taky dobrý. Zatraceně dobrý! *(napije se na radost)*

(Za scénou zvoní telefon, servírka odběhne)

1. HOST: Těch šest mrtvých už nic neví... rány po nich už nekrvácejí.. pozůstalí se smějí televizní estrádě... a neví, že už jsou sami taky mrtví... protože když v člověku umře lidskost, tak je vlastně mrtev, i když fyzicky ještě mluví, povídá a pije. Za tyhle mrtvé by se měl nosit smutek, za tyhle! Ježíšikriste, to by se to najednou v ulicích začernalo! *(napije se ztěžka)*

SERVÍRKA *(vběhne vzrušena a nerozhodně se přiblížit k 2. HOSTU)*: Promiňte, prosím, vy jste lékař, viďte?

2. HOST *(překvapeně vzhlédne)*: Já? Co vás vede? Jsem předčasně v důchodu. A tak dělám hrobníka, no!

SERVÍRKA *(zmatena)*: Ale... vždyť jste říkal... o té holčičce...

2. HOST: No jo... drobet jsem ji vytáhl z řeky. Máma na ni neměla čas. Mydlila spartaka...

SERVÍRKA: Děláte si legraci, viďte? Je to obráceně — hrobník je přece ten druhý pán, mluví pořád o mrtvých...

1. HOST *(vstane)*: Ne. Já jsem lékař. Porodník. Měl jsem dneska šest umělých potratů. Tak jsem si šel na sklenku.

SERVÍRKA: Promiňte... Nechtěla jsem...

1. HOST: To nic! Šest mladých, krásných děvčat. Zdravé jako stromy. A — nic. *(trpce)* Vy taky proto hledáte doktora?

SERVÍRKA: Ne, moje sestra... čeká teď dítě. Sanitka pořád nejede... Telefonovala...

1. HOST *(oživne)*: Samozřejmě. Už letím. *(Rychle odchází)*

SERVÍRKA: Děkuju vám.

1. HOST *(obléká si svrchník; k 2. HOSTU)*: Je jeden člověk v jednom člověku a za chvíli budou dva. *(usměje se a odejde)*

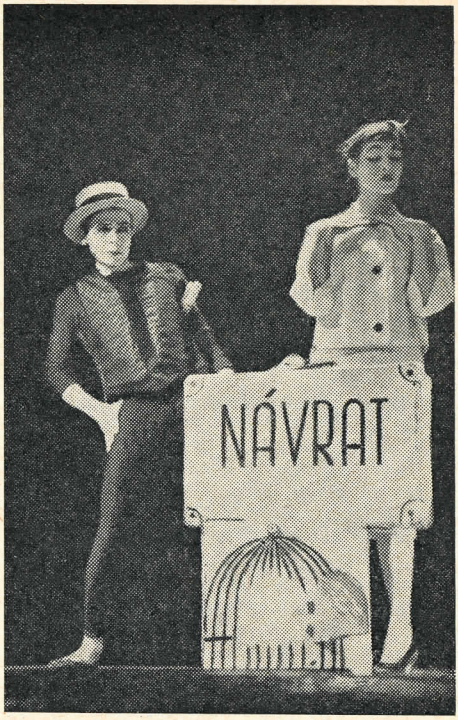
2. HOST: Hlavně aby to byl člověk! *(zdvihne sklenku jako by jí připíjel s hledištěm, ale než stačí něco říct nebo vypít, zaslechne servírku)*

SERVÍRKA: Hlavně, aby její muž nepoznal, že má to dítě s Milanem!

(Tma)

VYPRAVĚČ:

A tak
maršál školák geolog
má tak mozkem naplněný rok
že už mu všechno zevšednělo
všechno co kdysi krásu mělo
spolk piják času s klidem na ex
pan generál pan velvyslanec
Všechno jim zevšednělo
dvanáctiválec značky Chrysler
lóže na představení v opeře
striptýz velkolepé ženy
večer zase ta žranice u guvernéra
ach pane bože to je otrava
zase ten kaviár zase šampaňské
zase ta blbá přehlídka čestné stráže
zase zprávy Associated Press
zase mrtví někde v Africe
zase zkoušky s balistickou střelou
zase někdo někde umřel hladem
zase návrh na zvýšení zbrojení
zase vražda jedné krásné děvky
(v jejím medailónku našli maličkou
fotografii
nějaké staré paní asi maminky)
zase tajfun
zase prý se narodilo jedno hirošimské
dítě
ovšem slepé
zase projev admirála supertajných
zbraní
zase fotografie dvou hnědých štíhlých
laní
uprostřed lovecké sítě
zase nová voňavka dokonce s lesní vůní
(poslyšte pánové jak vlastně voní les?)
zase mozek mluví jedna sčítá a má
strach
uprostřed lovecké sítě
(pánové nevíte snad kdo z psychiatrů
pracuje na strachu a na neurozách?)
zase srdce klopýtá a letí klopýtá
až zakopne
bác řeklo dítě
a potom jen sanitka siréna první pomoc
a doktor zvolna sejme brýle
a řekne znaveně
infarkt zeměkoule
odneste ji

Pantomima na zábradlí; foto J. Červený

Vojáček naší doby

(pantomimická scénka)

1. Vojáčkové naší doby se *tady* učí střílet na modely lidí odtamtud a *tam* se učí střílet na modely lidí odtud. Někdy se to *tam* trochu poplete, někdy člověk ztratí nervy, někdy to náhodou nevyjde. Vojáček v khaki uniformě, mladý, vyholený, žvýkající nezbytnou žvýkačku, cvičí pořadovou přípravu pod velením důstojníka. Stojí v řadě ostatních, velmi se snaží o plnění rozkazů, ale kazí je svými opožděnými nebo opačnými reakcemi. Je komický. Vojáček strhne i ostatní k masové nekázni, parádemarš se jim nevede, rozzuřený důstojník jim chce cvik předvést, ale i on je popleten. Zapíská tedy — změna cvičení. Povinný poklus — bude se cvičit střelba na živý cíl. (Groteskní trhanost pohybů mimů by tu měla splnit ještě další účel než legraci z nekázně: legraci z kázně! To je z kázně zupácké, z drilu, který oblbuje

nejprve jednoho snaživého, růžolícího, ale těžkopádného a dojemně neschopného vojáčka, pak ostatní vojáky — a nakonec i jejich velitele!)

2. Jeden voják postaví do pozadí jeviště tyč s tabulkou „Východ—Západ". Něco jako světová směrovka. Ať mají vojáčci jasno. Ze směru od Východu se vynoří temná skrčená postava plíživého kroku, v plášti s ohrnutým límcem. Klasicky naivní představa o komunistickém špiónu z comics. Hudba, která v první části rachotila k pohybovým cvičením tvrdými durovými akordy vojenských maršů, teď navozuje stejně klasicky známými prostředky napětí a cosi zlověstného. Pořád je to ještě legrace, ale už se při ní člověk nesměje, už mu při ní trochu běhá mráz po zádech, protože — jeden voják po druhém dělá přískok — záleh — výstřel. Model komunistického vetřelce od Východu padá. Důstojník se jde podívat na zásahy. A pak se vrací a zapisuje si, počítá body. Miřte na srdce, vojáci! Na srdce! Tam je každý člověk nejzranitelnější...

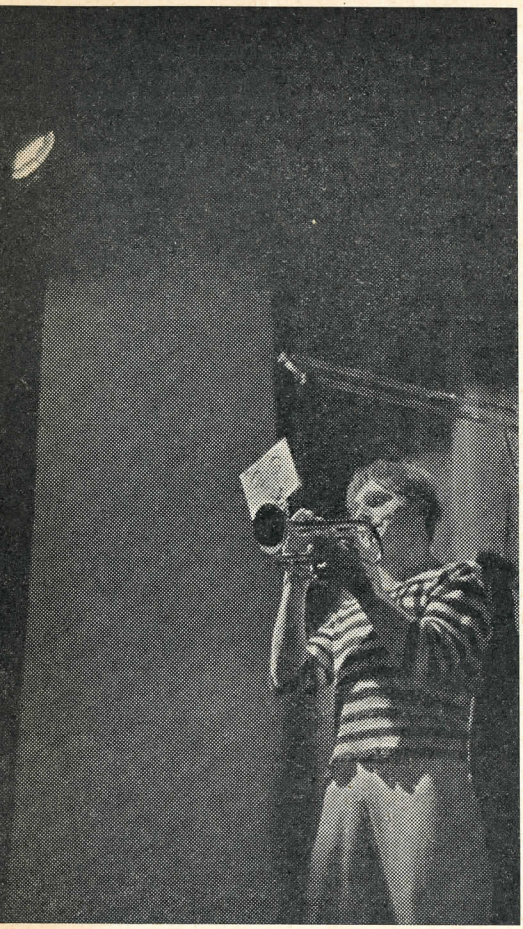
3. Je rozchod. Vojáci mají volno. Otírají si zpocená čela, snímají přilby, rozcházejí se. Náš malý vojáček, poctivý a seřvaný, je tak upachtěný, že udělá sotva několik kroků a je rád, že si může sednout na zem. Povolí si opasek, hřbetem ruky otře okoralé rty. Čeká, dívá se. Někde zaštěkl pes, odněkud sem vítr zahnal pár tónů foukací harmoniky. Je pěkně. A pak přichází ona. Ne, spíš přitančí. A on, jak byl udolán, přece najednou oživne a vyskočí a rozběhne se k ní a pak se líbají až do závratě, až k udýchání, až k něžnému a vroucímu pohlazení jejích vlasů a ramen. Ale vtom už si ona všimne jeho odložené přilby. A dostane nápad. Takový typický dívčí, takový roztomile, rozverně holčičí: jde a nasadí si helmu na hlavu. A nasadí k tomu příslušně vojenský přísný výraz obličeje. Vypadá k popukání, ale vojáček se jí nesměje. Čím to? Asi je ta představa pro něho nepříjemná, asi je mu ten parádní vojenský krok, který jeho milá zkouší, velmi nepříjemný — z vlastní zkušenosti. Jde k ní a chce jí vzít přilbu. Ale ona má takový nápad. Navleče si helmu řemenem na předloktí jako nákupní taštičku. Hle, metamorfóza vojenské přilby! Hle, jedna možnost jejího užití: podivná, ale důkladná dívčí nákupní brašna. A vojáčkova milá si zlehýnka vykračuje, jako by právě šla nakoupit cosi hezkého — pro něho. Ale podívá se do přilby — je prázdná. A udělá nešťastný obličej. Copak do ní dáme, chlapče můj? Srdce svoje už jsem ti dala a teď tu nemám nic pro tebe, dočista nic. A on mávne rukou: z toho si nic nedělej! Ale ona má takový nápad: otoč se zády! naznačí mu. A on se otočí. A ona se shýbne a utrhne (pomyslnou nebo skutečnou) sedmikrásku, takovou malou chudobku. A vloží ji do přilby. Pak na ni prstem zaklepe, vojáček se otočí. A ona k němu jde, velice důstojně a vážně, jako by mu nesla kdovíjaký dar. A on je to pro něho opravdu veliký dar: protože je ta chudobka od ní. A políbí jí za to ruku. A ona se zastydí, honem mu ji vytrhne: co to děláš? Líbat takové obyčejné mladé holce ruku? To mi raději dej pusu na rty. A nastaví je. On se blíží svými rty k jejím... A vtom rozřízne ticho ostrý zvuk polnice nebo píšťaly. Poplach!

4. Děvče utíká. Vojáček si rve přilbu na hlavu. Ještě něco zapomněl! Dvěma skoky doběhne svoji dívku, sepne ruce a žadoní: přines cigarety (ukáže prázdnou krabičku, naznačí dvěma prsty a našpulením úst, že by chtěl kouřit, ale pak rozhodí ruce — nemá co!) Dívka se na vteřinku zastaví, rychle pokývne hlavou a odběhne.

5. Nástup vojáků. Rozdílení služby. Důstojník udílí pokyny, rozkazy a vojáci odpochodují. Na scéně zůstává jen vojáček. Světlo slábne, šeří se. Vojáček přechází sem a tam na stráži. Bojí se a pro jistotu si opakuje, co se dopoledne učili: přískok — záleh — pal! Je nervózní a i když je úplné ticho, co chvíli se prudce otočí, zatají dech a naslouchá... Nic to nebylo! A jde zase dál... Někde v dálce štěkne pes. Odněkud sem vítr zahnal pár tónů harmoniky...

6. Náhle od směrovky „Východ" přichází temná postava. Vystrašený a zpitomělý vojáček spustí naučeným pohybem: přískok — záleh — pal! Zavolat zapomněl... Stůj! nevykřikl. Strachy stažené hrdlo nevydalo zvuk. Kov hlavně nezná strachu. A kdykoliv na požádání lidského prstu vydá olovo. Jako teď. Postava klesá. Vojáček se vztyčí, běží k ní. Otočí hlavu ležícího člověka. Teď to není model. Je to jeho milá. Z otevřené dlaně se vysypaly cigarety. Mrtva. A někde zaštěkl pes. A odněkud sem vítr zahnal pár tónů foukací harmoniky...

7. Vojáček doklopýtá na předscénu. Zní tentýž vojenský parádemarš jako na začátku, na tom groteskním začátku vojenského cvičáku. Jenže teď zní zpomaleně, teď je z něj smuteční pochod. A vojáček pomalu a těžce snímá s hlavy svoji přilbu, jako by snímal celý svůj život, jako by snímal zeměkouli. A položí ji před sebe na zem. Hle, poslední její metamorfóza: teď je ta

Červeného záběr z Pantomimy na zábradlí

přílba náhrobkem. A vojáček se shýbne a jako na náhrobek položí na ni malý kvítek sedmikrásky — od ní... A někde zaštěkl pes, odněkud sem vítr zahnal pár tónů foukací harmoniky.

VYPRAVĚČKA:

Tryskáč odvíjí spirálu své dráhy kolem věže kostela, zadrátuje brzy celou tuto bývalou osu duchovního života, z které dnes opadávají tašky, omítka, důstojnost a sláva, jak starý pán umírající vstoje, ale zato za zvuku varhan, ale zato za vůně kadidla, ale zato bez povšimnutí, ale zato s patetickou křečí herce staré školy, ale zato směšně pro dívky v bezeových punčochách, s neklidnými patami, stále ochotnými zkusit si rytmus charlestonu, co z toho, že na chladné dlažbě Mikulášského kostela! Kamenné čtverce podlahy ožívají, opleteny náhle sálajícím mládím dívčích nohou, a vy jen čekáte, že pod jejich kramflíčky, něžnými jehlami podpírajícími moře, počnou z dlažby vybuchovat jako šrapnely bílá hejna skřivánků a řvavých mořských ptáků.

A spolu s tryskáčem, jenomže o kousek níže,
skřivánek útočí na nebe a znovu,
skřivánek,
ten zpívající tryskáč,
skřivan, ten Don Quichot,
podivná helikoptéra,
visící pod stropem oblohy a chvějící se
jak elektrický výboj v žárovce lustru,
dívám se na něho až se mi před očima
tvoří mžitky,
tak jsem si v dětství svém představoval
molekuly
teď myslím že jsou to příznaky mé
hypertense,
skřivan přistává na televizní anténě.

A poslední kusy mého sentimentu
rozcupoval motor
červeného vláčku, který mne odvezl zase
zpět do přítomnosti,
spokojeného se světem a neuspokojeného
se svým životem,
protože život každého člověka by měl být
tak velký jako
doba, v níž žije, aby se nemohlo říkat jako
dosud, že to,
co člověk vyrobí, přečasto bývá lepší než
on sám,

zatímco
skřivan přistává na televizní anténě.

Konec

DOBRÝ VOJÁČEK ŠVÝČEK PRO DĚTI

J. R. PICK

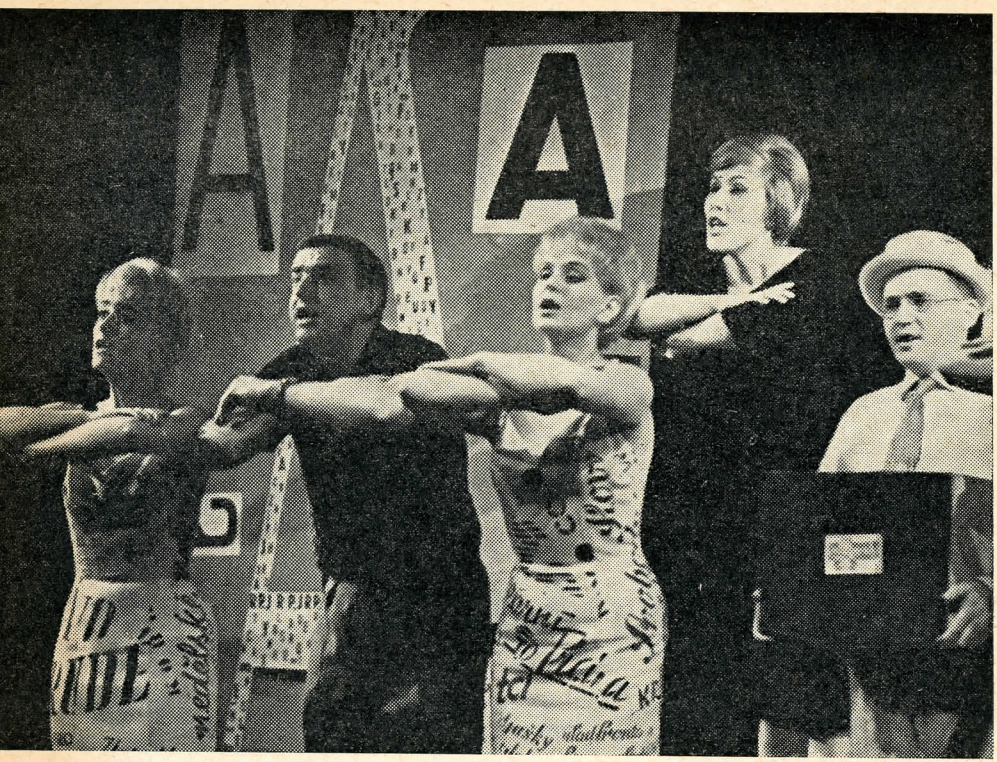
Tak nám zabili Ferdinanda, řekla paní posluhovačka panu Švýčkovi, který opustiv před lety vojenskou službu v rakousko-uherské armádě, když byl nadobro prohlášen vojenskou lékařskou komisí za hlupáčka, živil se prodejem hezkých pejsánků. Kterého Ferdinanda, paní Milerová, otázal se pan Švýček. Já znám dva Ferdinandy. Jednoho, který je prodavačem v drogerii, a tam jednou vypil omylem jed, což by žádný správný pionýr neudělal, neboť každý pionýr si nejprve přečte nápis na lahvičce, a je-li jiskřičkou a neumí číst, odnese lahvičku rodičům. A potom znám ještě Ferdinanda Kokošku, co sbírá kousky psího trusu. Obou však není žádná škoda, dodal pan Švýček, chtěje tím naznačit, že ani jeden z obou Ferdinandů není tak důležitý pro budování rakousko-uherské monarchie jako např. Ferdinand Klapka, úderník z Havířova, pro budování socialismu v ČSSR, a odešel do protialkoholického hostince U kalicha.

Karel Urbánek z pražského Paravanu v pořadu Dvě aktovky a diplomatka

V hostinci seděl jen jeden host. Byla to civilní strážnice Bretschneiderová-Prknořezová. To máme pěkné léto, ozvala se c. k. policejní agentka paní B. P., hodlajíc vyprovokovati pana hostinského Palivce k neuváženému výroku, za nějž by ho pak dala zavřít na Pankrác, pražskou to čtvrť, nazvanou podle jednoho ze tří ledových mužů, kteří se jmenují Pankrác, Servác a Bonifác, až na dobu trvání první světové války, která trvala čtyři roky.

Nestojí to všechno bohužel za mnoho, odpověděl pan hostinský Palivec. To nám to pěkně v tom Sarajevu, hlavním to městě Bosny a Hercegoviny, odkud k nám za rakousko-uherské monarchie a za první republiky přicházeli podomní obchodníci, zvaní bosňáci, kteří dnes už neexistují, neboť v našem zřízení se nechodí obchodovat po domech, provedli, prohlásila paní c. k. policejní agentka Bretschneiderová. V jakém Sarajevě, otázal se pan hostinský Palivec, v tom nuselském domě osvěty? V bosenském Sarajevu, pane hostinský. Zastřelili tam pana arcivévodu Ferdinanda, následníka to trůnu hlavy státu rakousko-uherské monarchie, císaře Františka Josefa. Co tomu říkáte? otázala se jej paní c. k. policejní agentka Bretschneiderová. Já se do takových věcí nepletu, s tím ať mi dá každý pokojíček, odpověděl jadrně, ale slušně, tak jako všichni slušní lidé a také pionýři

Záběr z Pickova Trafikanta Jana v Paravanu

a jiskřičky v ČSSR, pan hostinský Palivec. Tady visel kdysi obraz císaře pána, ozvala se opět po chvíli c. k. policejní agentka Bretschneiderová. Ano, to mají pravdu, odpověděl pan hostinský Palivec, visel tam, ale sedaly na něj mouchy a tak jsem ho dal na půdu.
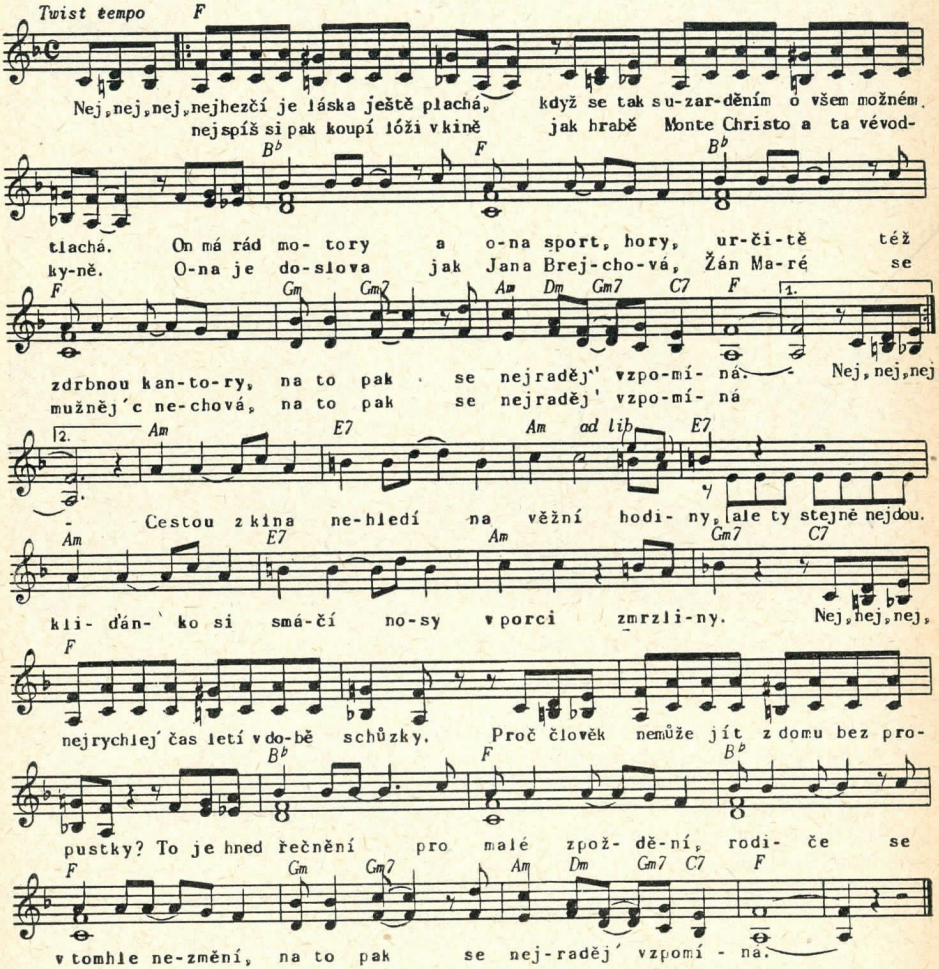
Na to paní Bretschneiderová ukázala panu hostinskému Palivcovi orlíčka, odznak to rakousko-uherské monarchie, a řekla: půjdete se mnou, což znamenalo, že s ní musí jít. Ale proč, paní Bretschneiderová, já byl přece tak opatrný, zabědoval pan hostinský Palivec. Protože jste řekl, že mouchy sedaly na císaře pána. A u nás, ve zpuchřelé rakousko-uherské monarchii, výplodu to zahnívajícího imperialismu v období před první světovou válkou, se nesmí říkat nahlas ani to, že mouchy sedaly na hlavu státu.

(Z programu divadla PARAVAN)

NEJ, NEJ, NEJ

Twist z televizního pořadu Písničky na zítra
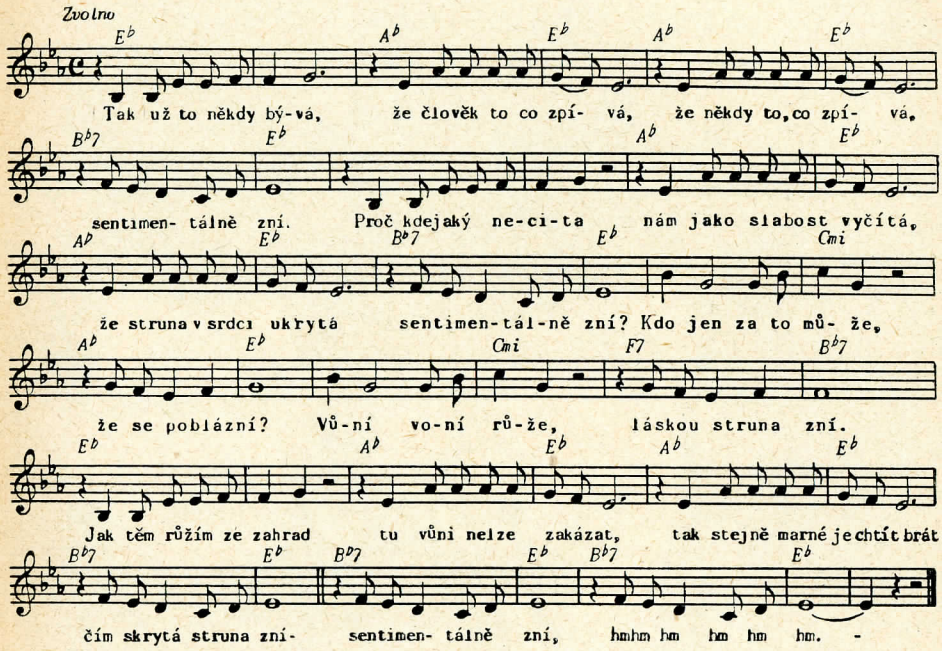
Hudba: Zdeněk Marat/Text: Miroslav Zikán a Jindřich Zpěvák

© SHV Praha 1963

SENTIMENTÁLNÍ

Píseň z televizního pořadu Písničky na zítra
Hudba: Alfons Jindra / Text: Zbyněk Vavřín

© SHV Praha 1963

MIKRO**BAJKY**
PAVEL GRYM

Želva
Bídák! Zničil nejlepší století mého života!

Čáp
Že klesá populace? To máte z toho, že jste mne odstavili.

Moucha
Že jsem malá? A co taková epidemie? To nen[illegible]ic?

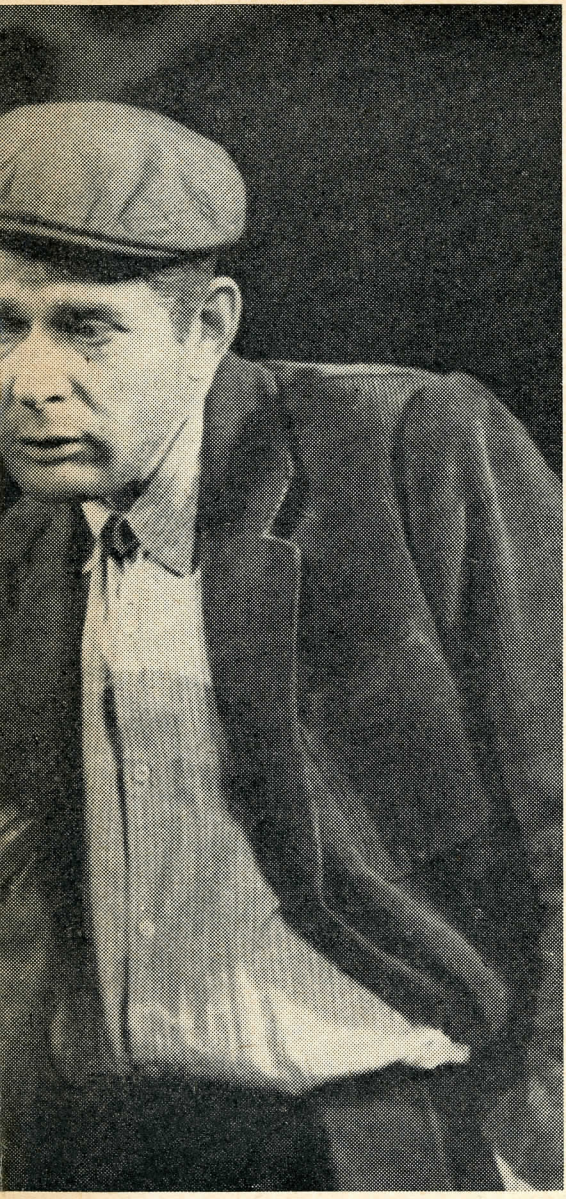
Papoušek
Proč přemýšlet, když stačí opakovat.

Kohout
Východ slunce? Dnes nebude. Nemám to v plánu.

Kapr
Já vím své. Ale proč to říkat nahlas?

TŘI CHLAPI V CHA

..UPĚ

3. OBRAZ DESÁTÉHO PŘÍBĚHU
(DEZERTÉR)
Ukázka televizního scénáře **JOSEFA BARCHÁNKA**

KUCHYŇ U POTŮČKŮ

U stolu sedí otec a sčítá něco na malé ruční sčítačce. Pásek papíru ze sčítačky se dlouze vine jako had, otec po něm místy nervózně šlape a opět jej narovnává, znovu sčítá a přitom si polohlasně mumlá čísla

OTEC:

Dvanáct set osmdesát pět čtyřicet... dva tisíce pět set patnáct... jedenáct set padesát tři . . . čtrnáct set . . . čtrnáct set... set sakra, tohle nejni možný?

Do kuchyně vchází Venda, shazuje kožennou bundu na postel a nafoukaně dosedá na židli, bez pozdravu

VENDA:

Je kafe?

Otec bez vzhlédnutí dál klape sčítačkou

OTEC:

Ne.

VENDA:

Jsou buchty?

OTEC:

Ne.

Venda s nadneseným tónem

VENDA:

Takže vono vlastně není nic, že jo? No dobrý, dobrý.

OTEC:

Děda buchty spálil, no.

VENDA:

Hm. Tak jsme dva.

Otec nepřítomně, pořád sčítá

OTEC:

Taky jsi spálil buchty?

VENDA:

Ne. Spojku.

Otec nechá sčítání a vzhlédne

OTEC:

Už zase?

Venda nafoukaně

VENDA:

Co se tak divíš? Už zase! — Honím traktor celý dni jak nadmutou kozu — to by ta spojka musela bejt ze železa, aby to vydržela.

OTEC:

No, a nejni snad?

VENDA:

Bodejť jo. Je z fíbru. To bys taky moh vědět.

Otec zamračeně a trochu taky ustaraně

OTEC:

Hele, ať si je třeba z germánia, faktum je, že už jsi za poslední tři měsíce spálil třetí. To reprezentuje zase dalších pět stovek.

Venda provokuje

VENDA:

Sedum — a dvacku na pivo.

OTEC:

Sedum stovek v luftě — a já tady právě konstatuju, že se to s mým rozpočtem povážlivě hejbá. Tak abys věděl, sáhneš pěkně do prasátka a zaplatíš si ji ze svýho!

Venda se prochází po světnici a nadneseně si pohvizduje

VENDA:

Ty toho naděláš s hloupou spojkou... nepřeháníš tak trochu?

OTEC:

Ale! Tobě na traktoru nezáleží?

VENDA:

Prosím tě... co mi ten traktor dá? Leda že ve mně všecko přehází. Klatovskej dragoun na Zetoru! (Natřásá se jako při klusu na koni.) Takhle jedou páni, že jo? Kolik má člověk vlastně ledvin? Zaručeně po mně blouděj všecky!

OTEC:

Traktor není šestsettrojka a pole nejsou dálnice...

VENDA:

... a já nejsem nemluvně. Takhle mě poučovat nemusíš. Já vím svý a vo mašinách rozhodně víc než kdo jinej.

Otec začíná nějak větřit

OTEC:

Poslouchej, Vendo, tobě se už na traktoru nelíbí?

Venda s lehkou nedbalostí

VENDA:

Koukej, to jsou přízemní otázky. Proč bysme se vo tom měli bavit?

OTEC:

Já vím, že to není žádná slast, ale chápej přece, že jsi u nás na traktoru pořád nejlepší.

VENDA:

Děkuju, děkuju, to přece vím taky. Jenom nechápu, proč bych měl bejt za to trestanej.

Otec se už po Vendovi zkoumavě dívá

OTEC:

Hele, co ty vlastně chceš?

VENDA:

Já? Nic. Trochu jsem přemejšlel.

OTEC:

Někdy je to dobrý — a někdy zase ne. Přijde na to, vo čem se přemejšlí.

VENDA:

O čem. Jestli bych nemohl dělat něco jinýho. Jestli bych nemoh někam vejš. Jestli tohle věčný natřásání musí bejt má jediná budoucnost. Jenomže — o to ty ses nikdy nestaral.

OTEC:

Ale! Tak nestaral, říkáš?

VENDA:

Pro tebe jsem vždycky byl jenom živej inventář družstevních lánů. Jinak jsi na mě nikdy nemyslel.

OTEC:

Nemyslel, říkáš? — Hm. Tak abys věděl, něco pro tebe mám.

VENDA:

To známe. Zase nějaký prkotiny.

Snímek O. Cetla z populárního televizního pořadu Tři chlapi v chalupě

OTEC:

No, když si teda myslíš, že bejt mechanizátorem je prkotina ...

Venda úplně ztuhne, jak je překvapen, ale pak projeví velikou radost

VENDA:

Mechanizátorem ... no ne, táto ...

Do místnosti vtrhne Drda a Skuhrovák Hlína, takže na další řeč už není čas. Otec je vítá s velkým halasem

OTEC:

Že už jdete. Tak to vemu zkrátka, máme toho moc. Tak tedy: voves vememe vazákem a obilí z kombajnu budeme čistit u Kocourka. Zařídili jste to?

HLÍNA:

Jasný. Když se dají žebřiňáky dozadu do perny, bude tam místa dost. To zařídím, spolehni se.

OTEC:

Jo, a krmičky musej ve žních pomoct

taky. To jim jen tak naťukněte, ještě jim to řeknu sám. Ještě něco, zelený krmení musí bejt doma už po ránu, to chce holt dřív vstávat.

DRDA:

To zase vyřídím já. A Mařeně přivážu budíka ke stropu, aby na něj v prvním návalu vzteku nemohla.

OTEC:

Dobrý, dobrý. Ale teď: jak to vlastně máme s řemenama k mlátičce?

HLÍNA:

Řemeny jsou, spolehni se, předsedo.

Venda se důležitě vmísí do hovoru

VENDA:

No jo, ale jestli jsou v pořádku? Rezervní řemeny jsou moc důležitý!

Hlína se na něj skoro utrhne

HLÍNA:

To vím taky! — Visej u Nespeka v kůlně.

DRDA:

Kdepak u Nespeka, u Jambora?

HLÍNA:

Co budeš vykládat? Sám jsem se na nich div neoběsil, když jsem tuhle tahal od Nespeka ty trámky!

Venda se opět mísí do hovoru, ve snaze být důležitý

VENDA:

Nezapomeňte na řetězy! Nesměj bejt rezavý... jestlipak je máte uložený v suchu?

Hlína je poučováním zřejmě otráven

HLÍNA:

Sakra, copak to dělám tejden, nebo co? Spolehni se, předsedo!

OTEC:

Dobře. A když zejtra nepřijde ani kombajn, ani řádkovač, tak si pro ně pozejtří jedeme. Čekat už nebudem.

DRDA:

No jo, ale kdo s tím kombajnem pojede?

Venda opět důležitě

VENDA:

Nestarejte se. Ten uřídím levou rukou... co na tom je tak zázračnýho?

HLÍNA:

No, když si na to troufáš... tak je to všecko, předsedo?

OTEC:

Zatím jo. Hlavně, aby byl v pořádku ten vazák.

S postranním pohledem k Vendovi

HLÍNA:

Spolehni se, bude. Nejsem přece mladej zajíc. — Tak půjdem, ne? Buď zdráv.

Odcházejí, Venda se nedočkavě obrací na otce

VENDA:

Tak cos mi to chtěl říct?

OTEC:

No přece... o tom, jestli bys nechtěl bejt mechanizátorem.

VENDA:

Prosím tě, to je otázka! Proč jsi to neřek hned?

OTEC:

No, ona totiž ta škola... ona je dvouletá, víš?

Venda se zarazí

VENDA:

Cože? Škola? Jaká škola?

Otec mu podává dopis, Venda jej čte, pak se na otce podívá s udiveným výrazem

OTEC:

Tady to máš všecko podrobně vypsaný, přečti si to.

Do místnosti vtrhne děda s živou husou pod paží

DĚDA:

Lékárničku, honem! Jod, kysličník, náplast, vobvazy. Dělejte něco, lidi!

Venda s otcem vyskočí, oba se leknou, co se dědovi přihodilo

Komedii Tři chlapi v chalupě, kterou na motivy televizního seriálu napsal Jaroslav Dietl, uvedlo Divadlo S. K. Neumanna

VENDA:

Stalo se vám něco?

OTEC:

Co jste si udělal?

Děda stále s husou pod paží kutá v zásuvce a dělá tam velký nepořádek. Tahá fáče, padají mu náplasti atp.

DĚDA:

Já nic, ale naši husu praštili klackem. Kacířka! Má těžkou zhmožděninu na plovací bláně.

Venda usedne s očima v sloup a také otec otráveně praští tím, co má zrovna v ruce. Venda vztekle šermuje papírem

VENDA:

Že si s tou husou už jednou nedáte pokoj! Tady jsou teď jiný problémy. Copak tohle...

Děda lepí náplast huse na nohu a Vendu přeruší

DĚDA:

Jseš zrovna takovej, kouska citu v tobě nejni. Člověk se s tím ptáčetem piplá vod vejcete, když to bylo jako žemle, tak jsem tomu málem předžvejkával mladý kopřivy — a teď se mi do ní Kacířka strefuje klackem jak při gorodkách!

Otec dál sčítá a nezvedá od této práce hlavu

OTEC:

Jste s ní všem jenom pro smích.

Děda skončil svou samaritánskou práci, staví husu opatrně na zem, poplácá ji po zadečku a pouští ji ze dveří

DĚDA:

Jdi, holka, a našlapuj vopatrně. — Dyk je to ptactvo nebeský, moh by tomu člověk ublížit? Na Martina ji podříznu a eště volízneš všech deset.

OTEC:

Asi ji Kacířka jen tak pro nic nepraštila.

Děda uraženě

DĚDA:

Uštípla jí pár jiřin, to je toho. Jenomže, víme, vono vůbec nejde vo husu. Vůbec ne.

OTEC:

A oč tedy jde?

DĚDA:

Už toho mám dost. Napřed se mi smějou nafoukaný Piskořáci — a teď ještě ta husa... to je poslední kapka do moře mý trpělivosti. Něco se musí stát! A já už vím co.

Venda opovržlivě ukazuje lejstro

VENDA:

Husa! Poslední kapka! Člověka tady nutěj do něčeho, co nechce dělat, a vy tady děláte zmatky s husou!

Děda přemýšlivě, s nataženým ukazováčkem

DĚDA:

Husa teď vůbec nejni husa, ale cajcmograf lidský nevzdělanosti. Venouši, posloucháš mě?

OTEC:

Jo — ale stejně nevím, vo co jde.

DĚDA:

Tak ti to řeknu jináč. — Běda společnosti, kde civilizace nejni provázená kulturou. — Co ty na to?

OTEC:

To jste řek moc hezky.

DĚDA:

To jsem neřekl já, to řek řeckej mudrc Aristokrates.

Otec roztržitě

OTEC:

Toho neznám.

DĚDA:

Taky nemůžeš. Von byl sice v tvejch letech, ale asi tak před dvaceti stoletíma.

Otec otráveně nechá sčítání a snaží se zbystřit pozornost na dědovy řeči

OTEC:

Co to porád pletete dohromady? Husa a Aristofánes... Vždyť to nijak nesouvisí!

Venda s lejstrem v rukou

VENDA:

Bodejť jo. — Všecko jsou to hlouposti — ale dovím se konečně, co s tímhletím myslíš?

DĚDA:

Nemluv do toho, jsi moc mladej. — Všecko zlo na světě pochází z lidský nevzdělanosti. Kdyby Kacířka byla sčetlá vosoba, tak se na naši husu nevodváží šáhnout.

OTEC:

A proč?

DĚDA:

Protože by věděla, že taková husa ve starý Helénii... v Heladónu... teda v Řecku že jo, zachránila Kapitol před Trojským koněm.

Venda je tématem zřejmě úžasně znechucen

VENDA:

Naše husa, jo?

DĚDA:

To se ví, že vona přímo ne, ale její předek.

VENDA:

Páni — tohle jsem neviděl. Vo huse se budou bavit do alelujá — a já jsem tady vosk, že jo?

Děda otci šermuje ukazováčkem před očima

DĚDA:

Venouši, tobě pravím: běda nevzdělanejm! To platí vo státech, vo národech — a vo Ouplavicích tím spíš. To chce prodiskutovat.

Venda se zase ohání papírem

VENDA:

Ježišmarjá, táto, prodiskutovat chce něco docela jinýho — tadyhle to lejstro!

OTEC:

Moment, Vendo, jen co vyřídím dědu... tak oč vám vlastně jde?

Děda něco kutí s fajfkou a jakoby nic prohodí

DĚDA:

Celkem vo maličkost. Vo dva tisíce.

Otec už vztekle

OTEC:

Jak to?

DĚDA:

Žádám tě tímto ouředně vo dva tisíce.

Otec nevěří svým uším

OTEC:

Vo dva... tisíce?

DĚDA:

Asi tak. Možná, že to bude vo něco míň, možná vo něco víc.

OTEC:

Prosím vás, a na co?

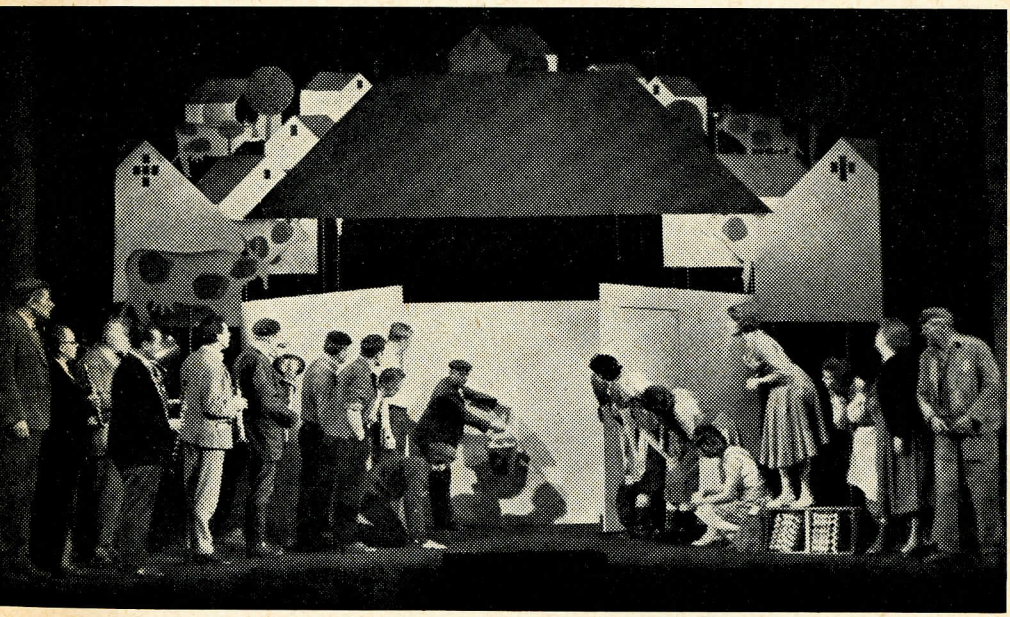
Děda slavnostně vstane a vyhodí svůj trumf

DĚDA:

Na dovršení kulturní revoluce v Ouplavicích. — Abych ti přiblížil dřeň problému, na nákup knížek pro knihovnu.

OTEC:

Dva tisíce prostě nemám, ať je to na co chce.

Drbohlavův snímek z Tří chlapů v chalupě na jevišti Divadla S. K. Neumanna

DĚDA:

Venouši, rozvaž to dobře... Co vodpovíš, až se tě ouplavická kultura v zimě zeptá, cos pro ni udělal v létě? Co jí vodpovíš?

OTEC:

Nemám... už jsem to jednou řek. A tim bych tenhle hovor považoval za vyřízenej.

Venda se opět ohání papírem

VENDA:
A teď už snad po huse můžu přijít na řadu já, ne?

Otec unaveně

OTEC:
Ale jistě. Povídej.

Venda pokládá významně lejstro na stůl

VENDA:

Touhle přihláškou si obšťastni někoho jinýho. Já do žádný mechanizátorský školy nejdu.

OTEC:

A proč bys nešel? Řek jsi přece sám, že bys chtěl někam vejš... Tady máš příležitost!

VENDA:

Příležitost! To, co mi tam budou kafrat o údržbě mašin, to mám už dávno v malíčku. Já se budu placatit dva roky ve škole, plat žádnej, pak se vrátím a dostanu o stovku míň, ne? Ani nápad!

OTEC:

Vendo, dva roky jsou pryč na to šup — ale odbornost máš na celej život!

VENDA:

Už jsem řek! Do školy! Ještě mi kup tašku na záda a rozvrh v rámečku!

Děda se nějak kolem ochomejtá, ale teď považuje zřejmě za nutné zasáhnout do hovoru

DĚDA:

Slyšíš ho? Ten by mohl v mančaftu hloupejch dělat trenéra. Na něm se taky projevuje nedostatek sečtělosti. Koukej, dorostenče, kdyby sis přečetl třeba...

VENDA:

Už jsem všecko mockrát slyšel. Jako by se stalo!

Venda za sebou práskne dveřma, otec zamyšleně žmoulá obě lejstra v ruce

DĚDA: Jojo. Nekulturnost bují na rodnejch lánech — a dokonce vlastní potomci to dokazujou. Nedá se tedy nic dělat, půjdu vod čísla k číslu a knihy si zkrátka vyfechtuju. Ale že knihovnu dohromady dám, na to můžete vzít utrejch!

PAVEL GRYM MIKRO BAJKY

Vůl

Že skřivánek zpívá líp? Ale já mám silnější hlas.

Bacil
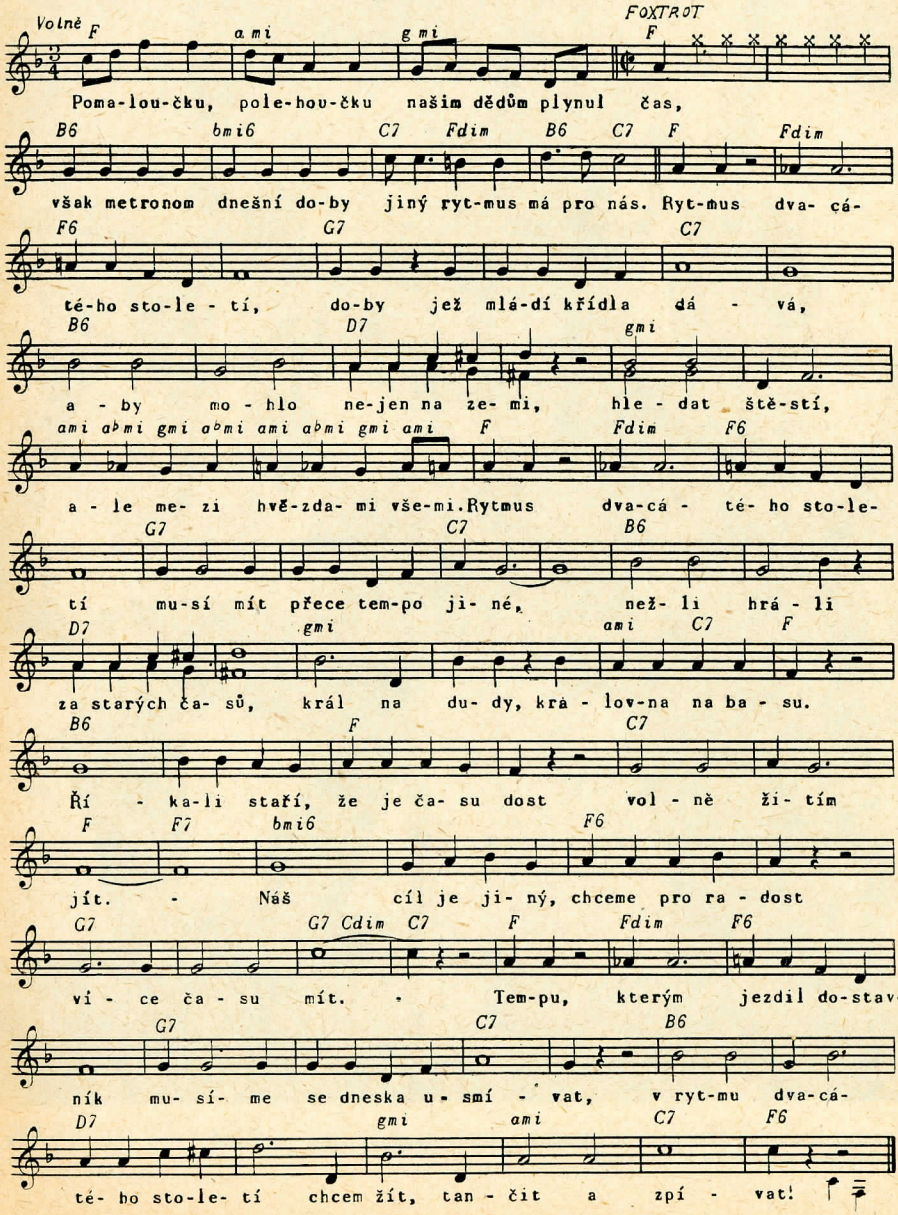
Na velikosti nezáleží. Záleží na kvalitě.

Chameleon

Jiná barva? Vždyť je taky jiná doba!

V RYTMU DVACÁTÉHO STOLETÍ

Hudba i text: Jiří Atl

Miroslav Horníček (Soudruh předseda) a Miloš Kopecký (Kulich, kulak) ve scénce z Tvrďáku Kampak na slípke s agitácijó!

Z maštalí a souvratí

MILOSLAV ŠVANDRLÍK

HLADOMORNA

PRŮVODCE *(provází výpravu)*: Na tomto kameni skončil svůj život na konci čtrnáctého století sedlák Jan Fafejtek. Vrchnost ho nechala zemřít hladem, neboť se polním pracem vyhýbal a svěřená mu pole nechal zaplevelit. Smutný byl konec Jana Fafejtka, a on sám, když už cítil, že smrt má na jazyku, vytesal do skály báseň: Ktož sú vierní sedláci, nehoví si při práci — Krleš, krleš, krleš. Dále byl v této místnosti umučen Vavřinec Jírava, který pracem polním neholdoval a místnosti šenkovní navštěvoval. Proto byl v druhé polovině šestnáctého století přivázán k tomuto sloupu a na hlavu mu byla pouštěna ledová voda. Vavřinec Jírava nezanechal nám nižádné písemnosti, neboť se spoutanými údy nelze se věnovat literatuře. *(Občané bledí jako křídy trousí se z hladomorny)* Nejhorší ze všeho bylo století sedmnácté. Tehdy sedláci Tintila, Krupík a Sekýtko polí svých si ani nepovšimli, plevel zamořil úrodu a vzrostl do výše nebývalé. Ani dobytka si nehleděli, takže tento bučel tak žalostně, až si toho povšiml sám kníže Jakub Syslištejnský. Nechal sedlákům uši i nosy uřezat, paty pochodněmi opálit, žaludky vypumpovat a pak je pohodil zde do tohoto vlhkého rohu. Tintila a Krupík svých činů litovali, kdežto Sekýtko si zazpíval vzpurnou píseň Tichá voda do Dunajka padala a zemřel s pěstí zaťatou. *(Všichni kromě Řábka zmizí)*

ŘÁBEK: Prosím vás, mohl bych vidět tu vyrytou báseň, o níž jste prve hovořil?

PRŮVODCE: Nemohl. Žádná není. A do té mučírny nedávali sedláky, nýbrž cizoložné ženy. Jenže tu mám od rána už jedenáctou výpravu z JZD, to víte, léto, a tak jsem to trochu zaktualizoval.

SCHŮZE

(Hluk, cinkot sklenic)

PŘEDSEDA: Tak vás teda pěkně vítám na dnešní výborovou schůzi a jako první bod programu je...

HOSTINSKÝ: Pravá plzeňská dvanáctka, pánové.

1. ČLEN: Má to říz, to se musí nechat!

PŘEDSEDA: To teda jo. Ale aby jsme snad přistoupili k té kulturní vložce...

SBOR *(mužský)*:

Jaro, abys věděla,
jedna vlašťovička nedělá...
Jednou, dvakrát
dám ti zahrát,
a ty budeš litovat!

PŘEDSEDA: A teď se snad shodnem na tom podstatném.

1. ČLEN: Dopito!

HOSTINSKÝ: Už to bude, pánové!

PŘEDSEDA: Jelikož čas kvapí...

HOSTINSKÝ: Musím napřed vzít ty prázdné půllitry. Jsem tu jako na koni.

PŘEDSEDA: Nyní přednese svůj pozdravný projev zástupce sousedního spolku.

PODROUŠENÝ OBČAN: Kamarádi z mokré čtvrti — nazdáár! Jó vy tady schůzujete? To pardón! No tak teda schůzujte! *(Odpotácí se)*

PŘEDSEDA: A je jasné, že před námi vyvstává naléhavá otázka.

1. ČLEN: Co je s tím pivem?

2. ČLEN: No jo... Co je s tím pivem?

HOSTINSKÝ: Už se to nese, pánové! Pivečko jako křen!

PŘEDSEDA: Děkujeme, ale už nás nerušte, neboť řešíme naléhavé úkoly.

HOSTINSKÝ: Prosím, prosím.

PŘEDSEDA: A tak vzdor naší snaze můžeme často slyšet:...

ŽENA: Okamžitě domů, Matěj! Jalovice je nafouklá a ty se tu vyvaluješ u piva! Že se nestydíš, ty chlape bezectná!

MATĚJ: No jo, dyk už du!

PŘEDSEDA: Náš spolek stále není doceněn. Ale uvidíte, že se v brzké době začnou obracet na nás se žádostmi.

OBČAN: Potřebujeme čtvrtýho do mariáše. Nemoh' byste to někdo za Matěje vzít?

PŘEDSEDA: Nerušit. Tady se schůzuje!

OBČAN: Jo ták! To promiňte!

PŘEDSEDA: Tohle už přestává všecko! V tomhle prostředí se nedá schůzovat!

ČLENOVÉ: Nedá!
PŘEDSEDA: V kulturním domě by to bylo daleko lepší.
ČLENOVÉ: Bylo!
PŘEDSEDA: Proč se tedy scházíme v tomhle malém a špinavém kamrlíku?
ČLENOVÉ: To je pravda! Proč?
PŘEDSEDA *(pěje)*:
Špína je tu, dusno je tu,
vzduch by se tu krájet dal.
ČLENOVÉ:
Každý jiný spolek by se
té místnosti klidně vzdal.
PŘEDSEDA:
Kulturní dům — to je jiná.
Místnost čistá, bílá je.
ČLENOVÉ:
To je jak když někdo vstoupí
z pekla přímo do ráje.
VŠICHNI:
My si z toho nic neděláme,
překážky svorně zdoláváme.
Ač narážíme na obtíže,
cosi nás tady pevně víže.
Ať si nás jinam lákají,
takovou „plzeň" jinde nemají!
PŘEDSEDA: S politováním konstatuji, že jsme dnešní program opět plně nevyčerpali. A proto se sejdeme ode dneška za týden opět zde, v obvyklou hodinu!

TALENT

PŘEDSEDA: Já ti, Venco, nechci za žádnou cenu ublížit, vždyť mě znáš, ale koukej na to jako rozumnej člověk.
HORÁK: Nemohu na to koukat jako rozumnej člověk, když tadyhle svévolně dusáš po talentech!
PŘEDSEDA: Já že dusám?
HORÁK: Jo, Franto, dusáš! Pro svý lokálně patriotický, surrealistický a jiný zájmy ničíš životní štěstí mladejch lidí!
PŘEDSEDA: To musíš dokázat, Venco!
HORÁK: Taky že dokážu. Vem si . . . no třeba Oistrach!
PŘEDSEDA: Jakej Oistrach?
HORÁK: Prosím, ani nezná Oistracha! Postavili jsme si do čela nevzdělance! Pak to má k něčemu vypadat! Přece ten houslista, člověče!
PŘEDSEDA: A jo. Co je s ním? Umřel?
HORÁK: Talent! Génius! Fenomén! Chlouba kulturního lidstva.
PŘEDSEDA: Může bejt.
HORÁK: Dejme tomu, že by se narodil u nás Chtěl by jít na konzervatoř, ale ty bys řek': „Až naprší a uschne, potřebujeme pracovníka pro živočišnou výrobu." A génius by byl namydlenej!
PŘEDSEDA: To, Venco, vulgarizuješ! Já si náhodou muzikantů vážím. Kdyby byl Oistrach ukázněný, přičinlivý žák, měl ve škole dobrý prospěch a doporučila by ho pionýrská organizace . . .
HORÁK: A Markéta nemá dobrý prospěch?
PŘEDSEDA: Teď jde o Oistracha, a ne o Markétu. Markéta taky nehraje na housle. Bůhví, jestli zná vůbec noty!
HORÁK: To zase zná, Franto, to zná. Ale vem si Picassa! Pustil bys z vesnice Picassa?
PŘEDSEDA: Pustil! Co bych nepustil!
HORÁK: To je pěkný! Cizího bys pustil, ale Markétu, kterýs byl za kmotra, pustit nechceš! Co je ti po nějakým Picassovi?
PŘEDSEDA: Nic mi po něm není, ale je to talent!
HORÁK: A Markéta není talent?
PŘEDSEDA: Ani se mi nezdá!
HORÁK: A jsi ty vůbec povolanej k tomu, abys rozhodoval, kdo je talent a kdo není? Tak prosím: jemu se nezdá a mladej člověk je tím pádem definitivně vyřízenej! Dočista zlikvidovanej! Pro úzce osobní, kariéristický a lokálně patriotický zájmy!
PŘEDSEDA: Takhle nemluv, Venco!
HORÁK: Musím tak mluvit! Markéta je talent, to ví kdekdo. Jenom ty to nechceš vidět!
PŘEDSEDA: Měj rozum, Venco! Pustili jsme ti už Helenu i Bětku, tohle by moc tloukło do očí.
HORÁK: Tady jde o talent, a ne o nějaký řeči. Pustil bys Karla Högra?
PŘEDSEDA: Pustil.
HORÁK: A Lolobrigidu?
PŘEDSEDA: Taky!
HORÁK: Matušku?
PŘEDSEDA: Bez debat!
HORÁK: A Markétu?
PŘEDSEDA: No tak, Venco, když jsi teda tak přesvědčenej, že Markéta je takovej talent, já jí teda v cestě stát nebudu. Fakt je ten, že když má někdo k něčemu výjimečný předpoklady, tak se mu v cestě stát nesmí. Já teda v zájmu rozvoje našeho umění ustupuji z lokálně patriotické pozice.
HORÁK: Tohle ti nikdy nezapomenu, Franto! Je vidět, že nejsi žádnej nevzdělanec a dacan! Kadeřnictví, to není řemeslo, ale kumšt! To je výtvarná činnost! A uvidíš — jak to Markéta zvládne!

KLADNÝ TYP

VANÍČEK: Ty, Mařeno, jaký dojem na tebe udělal ten spisovatel?
VANÍČKOVÁ: Ale . . . docela milej člověk.
VANÍČEK: Že jo? Napíše o mně článek!

VANÍČKOVÁ: Aspoň se o tobě veřejnost doví. Uvidí, že nejsi nějaký hej nebo počkej.
VANÍČEK: No jo. Ale teď jde o to, jak mě ten chlap pojme.
VANÍČKOVÁ: Jak by tě pojímal?
VANÍČEK: Víš, tak si říkám, jestli o mně napíše jako o kladným typu.
VANÍČKOVÁ: To by měl!
VANÍČEK: Viď? Lenoch nejsem, tebe netluču, neopíjím se, čtu klasiky a v rodině netrpím náboženské tmářství. Denní tisk odebírám pravidelně. Na schůzích diskutuji. Myslím, že jsem kladný typ.
VANÍČKOVÁ: Stoprocentně, Adolfe!
VANÍČEK: Nebo snad o mně napíše jako o člověku kolísavém? Taky by to šlo!
VANÍČKOVÁ: Jak to myslíš?
VANÍČEK: No, do družstva jsem vstoupil skoro poslední a kromě klasiků čtu i detektivky. Náboženské tmářství netrpím, ale tady na stěně visí obraz „Dej bůh štěstí tomu domu". Denní tisk odebírám, ale nečtu úvodníky. Na schůzích diskutuji, jenom když z toho něco kouká. Kolísavý typ bych mohl být koneckonců také.
VANÍČKOVÁ: Vidíš, to mě ani nenapadlo!
VANÍČEK: Nebo snad jsem typ záporný? Neříkám, že by to nešlo mě očernit!
VANÍČKOVÁ: Adolfe, to přece nemyslíš vážně!
VANÍČEK: No koukej: Nedávno mě viděl předseda, jak jsem si bral z družstevního. Když se podívám na knihovnu, je tam nějaký ten Rais, ale detektivek je víc. Náboženské tmářství netrpím, ale s panem farářem se občas napijeme.
VANÍČKOVÁ: To přece ještě nic neznamená.
VANÍČEK: Jenže já potom říkám dětem, aby na vesnici nezůstávaly, že je tu samá dřina a že je to lepší ve městě. A na schůzi jsem se zastával kulaka Žumpíčka, když ho vyhazovali z JZD. Koneckonců, záporný typ bych mohl být taky!
VANÍČKOVÁ: To by ti přece neudělal!
VANÍČEK: Jó, holka, to ještě neznáš inteligenty! Já dneska strachy neusnu.
VANÍČKOVÁ: Uklidni se, Adolfe.
VANÍČEK: Jak se mám uklidnit, když nevím, jestli jsem kladný, kolísavý nebo záporný?
VANÍČKOVÁ: Najed' se u nás, tak budeš kladný!
VANÍČEK: Myslíš, že spisovatel může všechno nalakovat na růžovo? Když vyjdu jako kolísavec, budu rád.
VANÍČKOVÁ: Taky to přežiješ.
VANÍČEK: Přežiju, přežiju! A co když se jedná o člověka nekompromisního a zásadového, kterého jsem nabídnutou krmí ještě popudil? Co potom? Budu typ záporný a dozví se to celá republika!
VANÍČKOVÁ: Ale Adolfe!
VANÍČEK: Je mi z toho nanic. Jak mě pojme? Jak se ten zatracený pisálek vysloví?

POCTIVCI JEŠTĚ NEVYMŘELI

OTEC: Á, maminka je už tady! Tak copak's nám přinesla nového, maminko?
ŽENA: Ale jakýpak copak. Byla jsem jen tak na procházce.
OTEC: No a?
ŽENA: Tak jsem tak obzírala naše společné družstevní bohatství, a jak tak jdu kolem drůbežárny, všimla jsem si, že nikdo nehlídá.
OTEC: Cože?
FRANTA: Pánové!
MAŘENA: Nikdo nehlídá!
ŽENA: A bodejť by taky hlídal, když Vendula Pulcová, která to má na starosti, se zrovna vdává. Pane, to by byla příležitost pro nepoctivého člověka.
OTEC: To by byla.
FRANTA: To by tedy byla.
MAŘENA: To teda jo.
OTEC (*popadne pytel*): Tak děti, já si myslím, že půjdu. Slepičí polívka je dobrá na prsa. (*Odkvačí*)
ŽENA: No — a potom jsem zjistila, že dveře u skladiště mají tak chatrnou petlici, že by stačilo škubnout a — byly by venku.
FRANTA: A hele!
ŽENA: U některých kůlen vyvrátíš dveře, ani se nemusíš namáhat. A je tam dost potřebných věcí — všelijaké to nářadí — a dokonce cement, který jinak neseženeš.
FRANTA: Cement?
ŽENA: Jenomže mne na družstevní cement nikdo nenachytá. Já jsem poctivá!
FRANTA (*sebere hasák a odchází*): Tak já teda jdu. On ten chlívek potřebuje opravit.
ŽENA: A nakonec jsem si vyšla do polí. Já tě, holka řeknu, tam tě je tolik pěkných sazenic, že by nepoctivý člověk neodolal.
MAŘENA: Sazenice, říkáš?
ŽENA: Jo, sazenice. Nepoctivý člověk by neodolal, vytrhal by je a zasázel by si je na zahrádce. Vzal by si na to košík, nebo ještě raději **nůši.**
MAŘENA (*sebere nůši*): Tak abych snad šla.
ŽENA: Ale já si společného vlastnictví dovedu vážit a něčeho takového bych nebyla schopna.
MAŘENA: Nejlepší jsou okurkový, že jo?
ŽENA: Třeba okurkový. Nepoctivý člověk by ale vytrhal všechny.
MAŘENA: No tak dobře. Ahoj! (*Odchází*)
ŽENA: A dávej na sebe pozor! (*Začne pět*)
S poctivostí nejdál dojdeš,
to je známá věc.
Už nebožtík táta — to byl
starý poctivec.
A já jsem se po něm vyvedla,
něco šlohnout — to bych nesvedla!

Říká se, že příležitost
dělá zloděje.
U mne tato teorie
nemá naděje.
To, co patří družstvu — nechám být,
společné vlastnictví umím ctít.
Má povaha — ta mi brání,
ta mi brání v rozkrádání.
Cizího bych nedotkla se věru.
Mám však muže, syna mám a dceru.
A i když se v odpor stavím hrdinně,
musím mlčet — vždyť to máme v rodině!

PŘIDRUŽENÁ VÝROBA

PRŮVODCE: Jménem představenstva vítám všechny, kdož si přišli prohlédnout světovou kuriozitu — naši přidruženou výrobu. Netlačte se, prosím, a hlídejte obsah svých kapes.

KDOSI: Ouvej! Moje noha!

PRŮVODCE: Ztratí-li se vám děcko, bude vám odevzdáno v usedlosti číslo 27. Tedy: naše přidružená výroba, vážení přátelé, vznikla téměř současně se založením družstva, ale pak se rozvíjela tempem přímo nevídaným.

VÝKŘIKY: Vida! Vědí, jak na to! Ať nám předají zkušenosti!

PRŮVODCE: Ano, vážení přátelé, tempem přímo nevídaným. Nejprve jsme měli, pravda, jenom kováře a všelijaké ty údržbáře, ale pak jsme si řekli: když přidružená výroba, tak přidružená výroba! Naši traktoristé to začali a otevřeli dodávkovou autoslužbu.

KDOSI: To je nápad!

PRŮVODCE: A to byl první krok k našim dnešním úspěchům. Otočte, vážení přátelé, své hlavy napravo. Vidíte jedinečné čalounické dílny, ve kterých naši stateční družstevníci vyrábějí otomany, o které je zájem v celé republice.

HLASY: Slyšte! V celé republice!

PRŮVODCE: To však není zdaleka všechno. Hned vedle je vzorně vybavená hračkárna.

KDOSI: Hračkárna?

PRŮVODCE: Ano, hračkárna. Skvělé mrkací panny, medvídkové a medvědi všech velikostí, autíčka, letadla a umělé družice, celuloidové rybky i plaváčkové, Šípkové Růženky, motorové lokomotivy a technické stavebnice. To všechno dokáží naši družstevníci.

HLASY: To je ohromné! Skvělé!

PRŮVODCE: Postupujeme však dále, vážení přátelé. Naše družstevní bižuterie. Perly, brože, náramky, náhrdelníky, klenoty a skvosty všeho druhu. Vkusné a nádherné ozdoby pro vánoční stromky. Výroba skleněných lulek a trpaslíků. A dále, prosím. Nepřehlédněte naše akvária, v nichž se množí na tisíc druhů drahocenných rybiček. Kromě nich prodáváme i různé druhy mořských řas a mechů. Postupujte dále, vážení přátelé. Tisíce dalších návštěvníků se tísní před branami našeho JZD a touží zhlédnout zázračné úspěchy naší přidružené výroby. Vidíte novou technickou laboratoř. Zde se bude vyrábět všechno, co se u nás dosud nevyrábí. Mýdla a prášky do pečiva, potápěčské skafandry, oštěpy a harpuny, luky a samostříly, činky, pérové můstky, hrazdy, injekční stříkačky, drátěnky, klece pro divoké šelmy, helikoptéry, kávové lžičky, gramorádia, dalekohledy, chrastítka a dudlíky, provazové žebříky, případně také omamné jedy a svěrací kazajky. Ano, přátelé, v našem družstvu se bude vyrábět doopravdy všecko!

(*Dlouhotrvající potlesk a pochvalné hlasy*)

ŽENA: To bylo krásné, viď, Růženko?

RŮŽENKA: No jo.

ŽENA: Tobě se to nelíbilo?

RŮŽENKA: Ale líbilo.

ŽENA: Tak nad čím uvažuješ?

RŮŽENKA: No... kdo v tomhle družstvu asi dělá na poli?

BOBULÍN: Hrome! To dítě má pravdu. Hej, vy! Měl byste nám ještě říct, jak je na tom družstvo s rostlinnou a živočišnou výrobou!

PRŮVODCE: Vážený soudruhu! Sebekriticky se musíme přiznat, že rostlinná výroba v našem družstvu poněkud vázne. S živočišnou výrobou je to ovšem docela jiné: V příštím roce, vážený soudruhu, otevřeme svou vlastní zoologickou zahradu.

---

1. MUŽ: Neříkej, člověče, ty vážně věříš na sny?

2. MUŽ: Fakt. Od tý doby, co se mi jeden splnil...

1. MUŽ: A co se ti zdálo?

2. MUŽ: Člověče... to se ti mi zdálo, že sedím na schůzi představenstva... a taky jsem tam seděl!

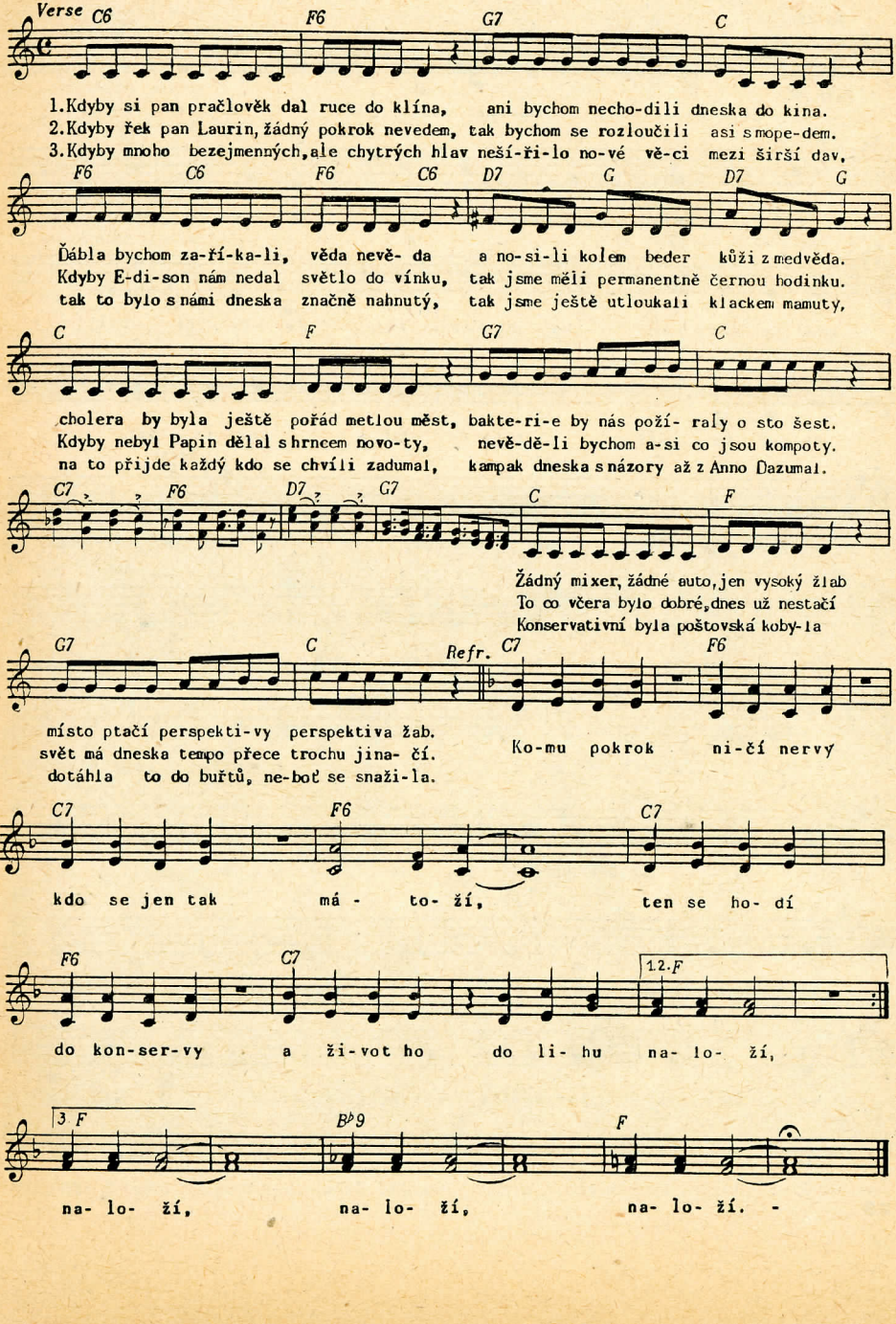
Z hlášení místního rozhlasu

... A nakonec jednu radostnou zprávu. Ještě na podzim jsme měli dva hektary neobdělané půdy. Už je nemáme. Proto teď hrajeme traktoristovi Vocáskovi, který je osel.

P. Kettner
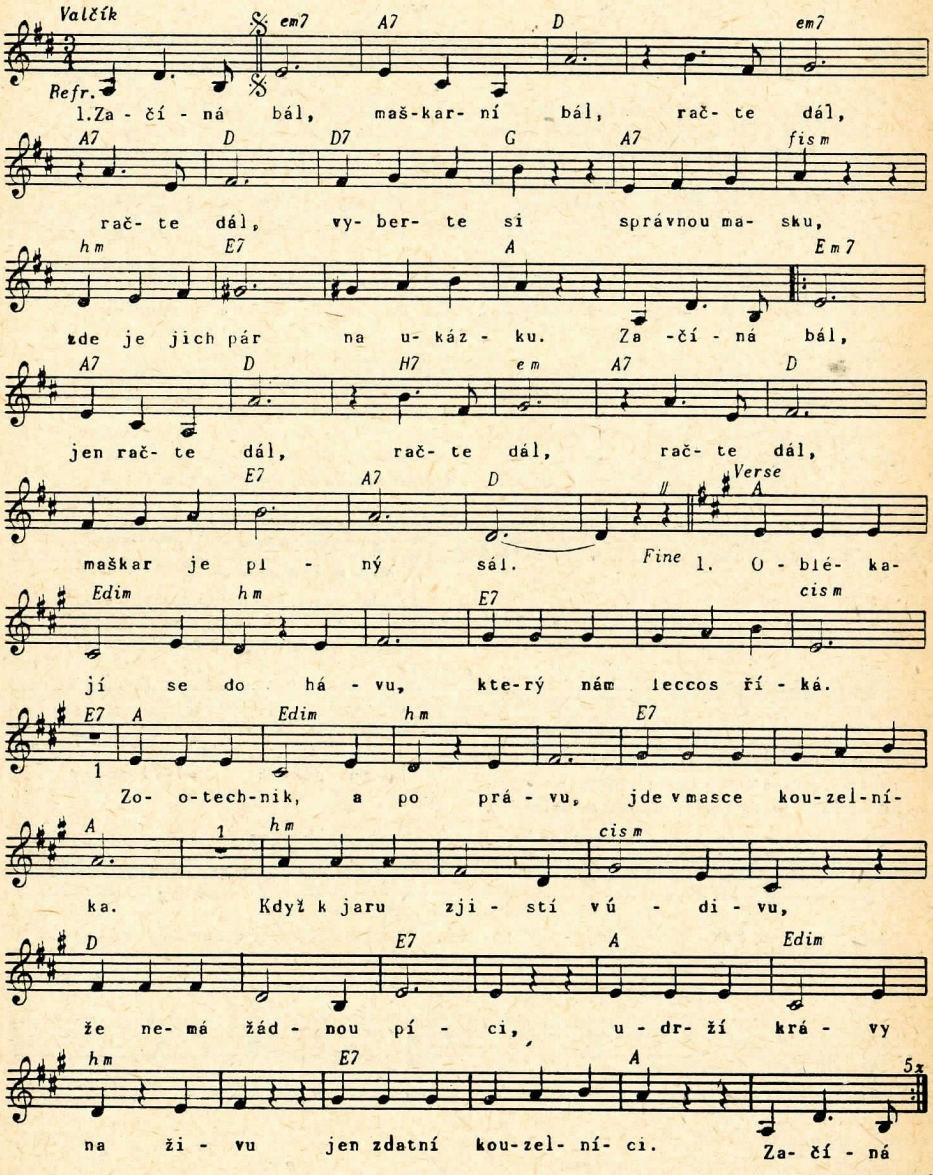
KAM BY TO VEDLO

Hudba: Bohuslav Sedláček / Text: Vlastimil Pantůček

MAŠKARNÍ BÁL

Hudba: Bohuslav Sedláček / Text: Vlastimil Pantůček

Traktorista se batolí
v kostýmu eskymáka.
Zapomněl traktor na poli,
tak ho ta maska láká.
Když traktor v led se promění
a vysekat se nedá,
jen žádný strach — to přec není
pro eskymáka věda!

Začíná bál, maškarní bál...

Skupinář v masce kohouta
budí ty, co spí déle,
předseda zase upoutá
v kostýmu skladatele.
Skladatel, ten mu velice,
sluší i kryje záda,
neboť po každé kritice
o překot funkci skládá!

Začíná bál, maškarní bál...

Učitel zas — ó nádhero —
převtělil se nám v Budhu,
který má rukou osmero
na práci všeho druhu.
Na papír, na chmel, na výkup,
i za knihovnu ručí,
za heřmánek a za sběr hub,
a jednou rukou učí.

Začíná bál...

Agronom, ten tu zase je
v masce svatého Petra,
neboť když pozdě zaseje,
kdekdo mu hlavu větrá!
Chtěl by — (je to slovo do rvačky)
jak televizní Petr
mít pod komandem obláčky
a pružný barometr!

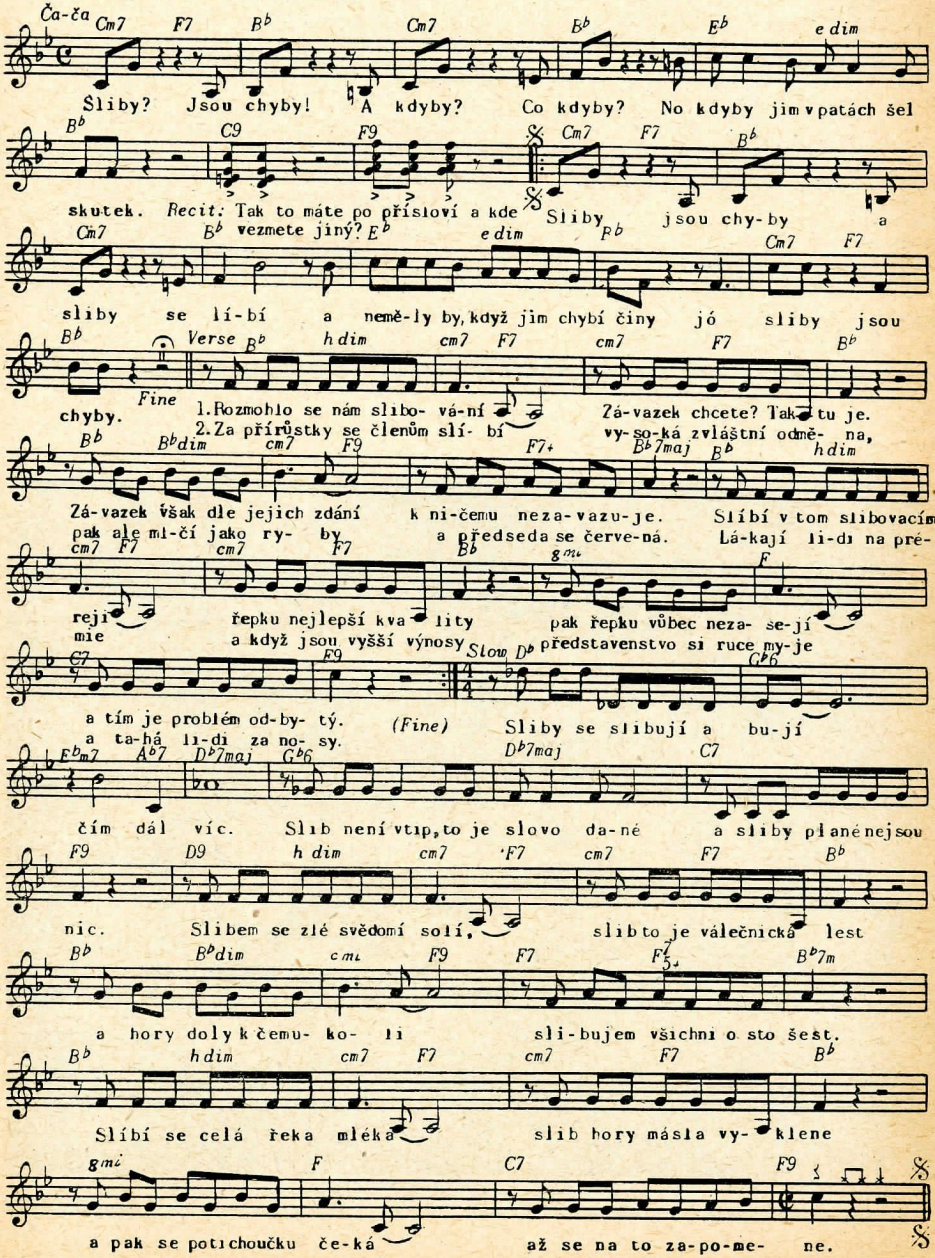
Začíná bál...

Satirické divadlo Večerní Brno uvádí Skálovu, Fuxovu a Pantůčkovu komedii Drak je drak

SLIBY JSOU CHYBY

Hudba: Bohuslav Sedláček / Text: Vlastimil Pantůček

Sliby?
Jsou chyby!
A kdyby?
Co kdyby?
No kdyby
jim v patách šel skutek!
Tak to máte po přísloví,
a kde vezmete jiný?
Sliby se líbí,
a neměly by,
když jim chybí
činy!

Rozmohlo se nám slibování.
Závazek chcete? Tak tu je!
Závazek však — dle jejich zdání —
k ničemu nezavazuje.
Slíbí v tom slibovacím reji
řepku nejlepší kvality,
pak řepku vůbec nezasejí
a tím je problém odbytý.

Sliby se líbí,
a neměly by,
když jim chybí
činy!

Za přírůstky se členům slíbí
vysoká zvláštní odměna,
pak ale mlčí jako ryby
a předseda se červená.
Lákají lidi na prémie
a když jsou vyšší výnosy,
představenstvo si ruce myje
a tahá lidi za nosy.

Sliby se slibují
a bují
čím dál víc.
Slib není vtip,
to je slovo dané,
a sliby plané
nejsou nic.

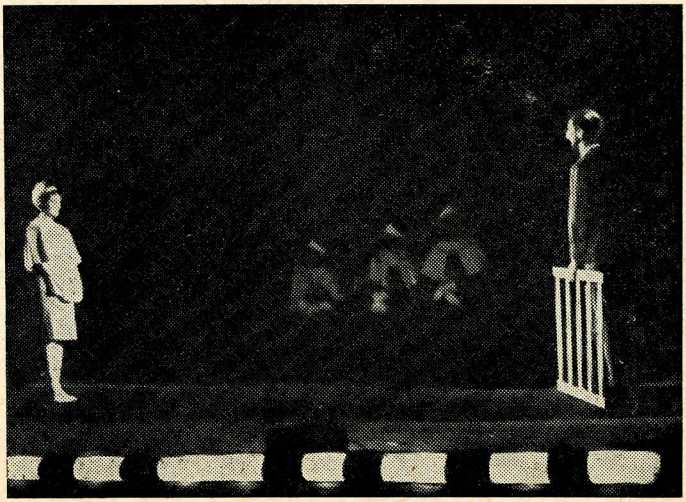
Slibem se zlé svědomí solí,
slib to je válečnická lest —
a hory doly k čemukoli
slibujem všichni o sto šest.
Slíbí se celá řeka mléka,
slib hory másla vyklene —
a pak se potichoučku čeká,
až se na to zapomene.

Sliby se líbí ...

Slíbíme celé fůry vajec
k prvnímu máji, ke dni žen,
slíbíme zas, když přijde na věc,
nikdo nechce být předstižen.
Vida je, vychytralé strejce!
Najevo vyjde za chvíli,
že jsou to pořád tytéž vejce,
která už jednou slíbili!
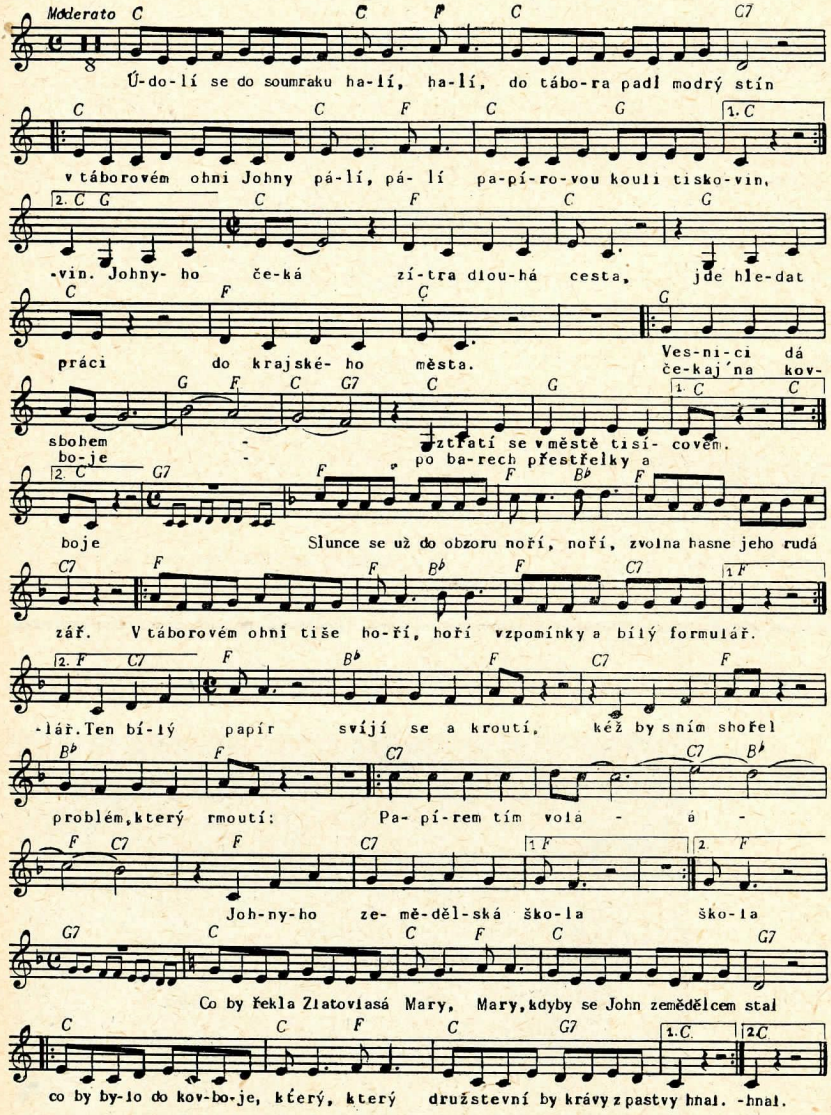
Sliby?
Jsou chyby! (atd. jako na začátku)

Snímek z programu Černého divadla To nemá cenu

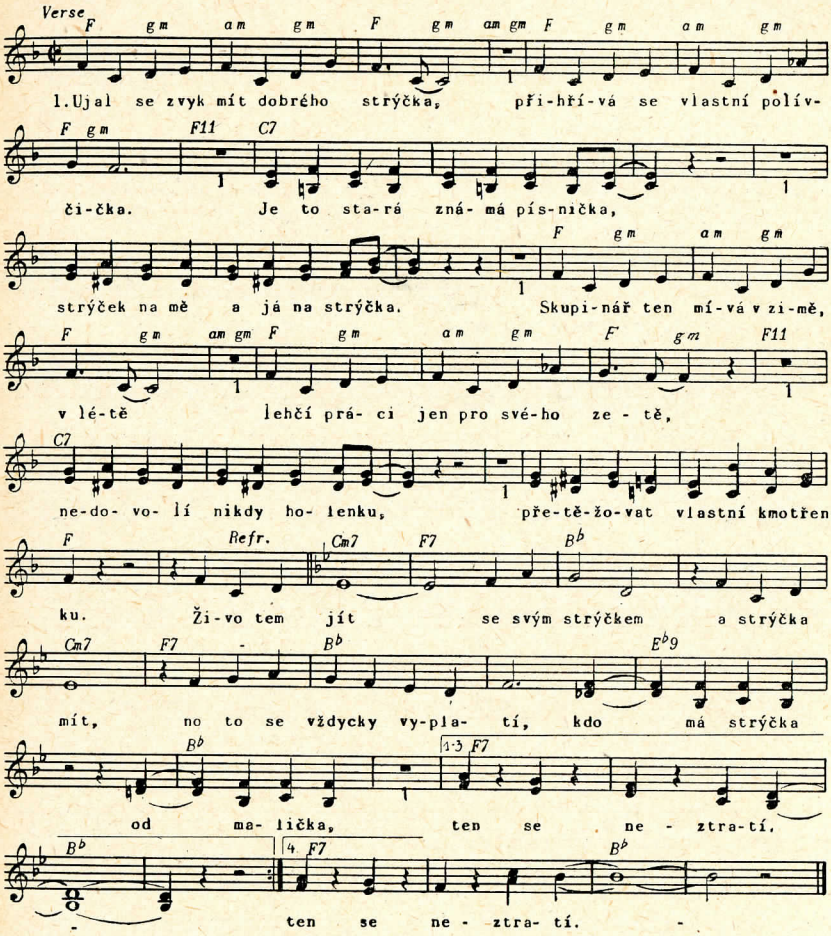
KOVBOJ NENÍ ZEMĚDĚLEC

Hudba: Petr Hapka / Text: Petr Rada

KDO MÁ STRÝČKA

Hudba: Bohuslav Sedláček / Text: Vlastimil Pantůček

Mezi 2. a 3. versí se refrén nezpívá.

Další případ na světlo se klove:
záhumenka paní předsedové
známa je nejlepší úrodou,
což je asi čistě náhodou.
Ačkoliv nás přece trochu mýlí
to, že si ji sami přidělili
a že má nejlepší bonitu.
A co strýček? Kdepak, není tu!

Traktorista zase — zdá se — nalít,
dostal záhumenku špatných kvalit.
No a tak si musí — vem kde vem —
pomoci družstevním hnojivem.
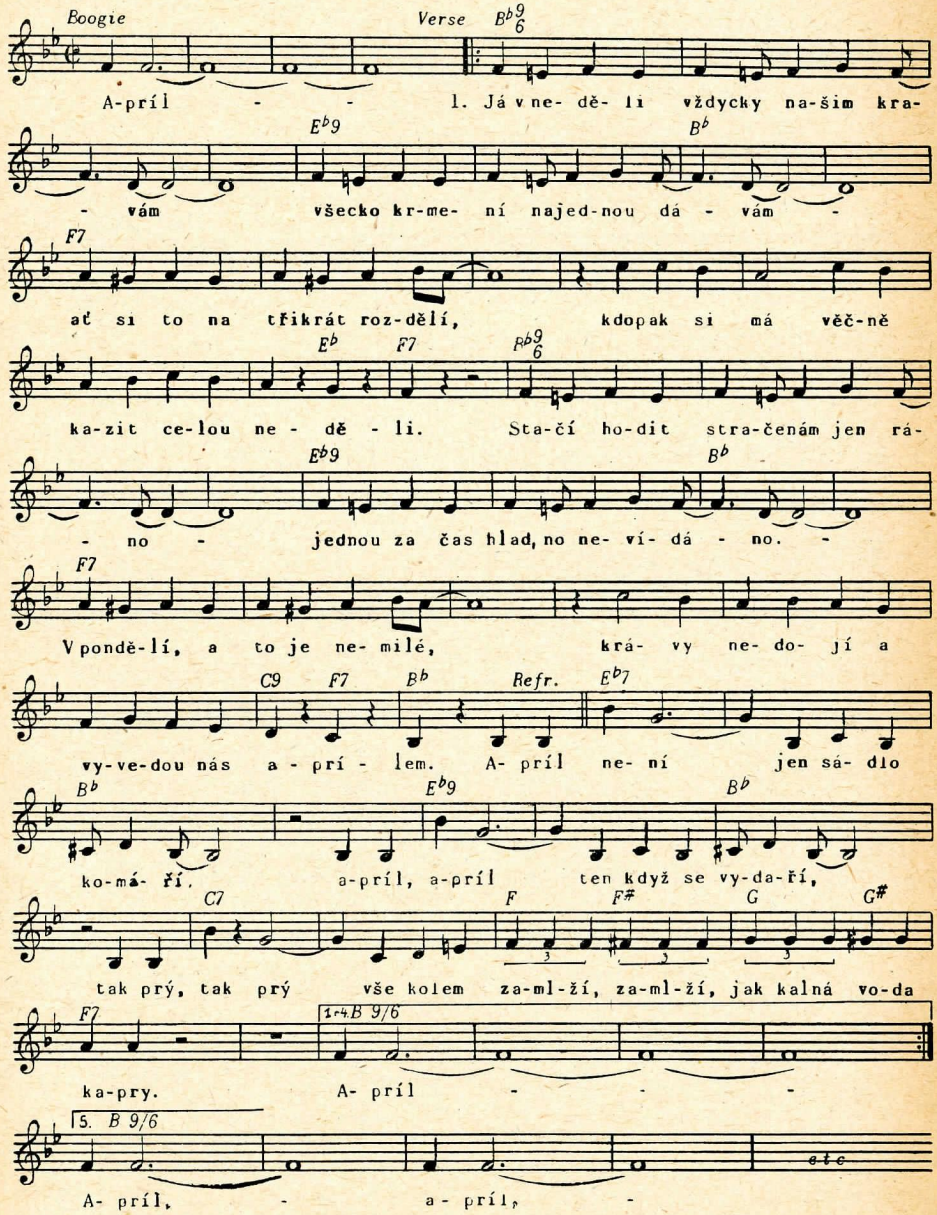
Předseda to ví a taktně mlčí,
nač prý zavádět morálku vlčí.
Tak jsou oba pěkně potichu,
oba čistí, oba bez hříchu.

Když se v družstvu třeba kravín líčí,
čípak je to vápno? Vlastně ničí.
Živočichář tudíž v kalupu
vylíčí i vlastní chalupu.
Účetní to ví, aniž se vzepře,
neboť letos zabil už dva vepře,
což je známo živočicháři,
tak jsou zticha oba taškáři.

Refrén: Životem jít... atd....

APRÍL

Hudba: Bohuslav Sedláček / Text: Vlastimil Pantůček

Nebo třeba máme zasít boby,
ani hrachu chybět nemělo by.
Poslechneme ihned na slovo,
pohotově hlásíme: všecko je hotovo!
Vyklouzli jsme jim zadními vrátky,
pole vroubí hrachu čtyři řádky
a uprostřed včera jako dnes
místo hrachu zůstalo dost místa pro oves.

Refrén

Traktor prý má jezdit na dvě směny,
dvě směny mají být připraveny.
Kdepak v noci — to my nemelem,
výmluva se najde — jen jít na to s fortelem.
Figlů máme množství nepřeberné,
potmě všecky traktory jsou černé
ať už jedou nebo nejedou,
vyvedeme aprílem všecky i s předsedou.

Refrén

S opravami strojů na nás tlačí,
tak to trochu svrchu přetřem a to stačí.
Trocha laku místo opravy —
mlátička je špigliígl jako z výstavy.
I když uvnitř klíčí loňské zrní,
i když motor na neduhy krní,
v tisku o nás vyjde zprávička:
všecko co se třpytí je spravená mlátička!

Refrén

Jindy zase kousek za dědinou
bramborovou nať sypeme hlínou,
tak děláme zvláštní komposty
pro noviny, pro okres a vůbec pro hosty.
Vespod nic a navrch jenom hlína,
to je kompost pana Potěmkina,
je to jenom hlíny hromada,
ale hlavně, že to jako kompost vypadá!

Refrén

První řádky

ZDENĚK ZAVORAL

Návod k poezii

Stačí si lehnout do písku nebo do trávy
až uvadne ruměnec nad západem
až se nad lesem probudí noc
kamkoli si lehnout
a dívat se nahoru
kde na sebe hvězdy civí leklými pohledy
(ty hvězdy o kterých se tvrdí že žijí)
a naslouchat kosmickému záření
a výbuchům supernov

Vždycky když se v noci dívám na oblohu
vidím tam odraz neónů a reflektorů
jak na jevištní rampě
a rozmlouvám s přítelkyní Cassiopeou
a ta zná krásných písní
že by se roztančili i svatí na mostě
kdyby mohli zvednout kamennou hlavu
k nebi

Jenomže potom usnu
a než se probudím všechno zapomenu
A ten zbytek který ráno po dlouhém
snažení
převtělím do řádků
to je prý poezie

LADISLAV KOZLOVSKÝ

Rozchod

Byl vášnivým vyznavačem džezu, tance a písniček. Vůbec se nezajímal o divadlo, výstavy a koncerty.

Při tanci se seznámil s dívkou. Vyprávěla zajímavě nejen o džezu, ale i o divadle. Znala nejen mnoho písniček, ale i obrazů. Bavil ji nejen tanec, ale i koncerty. Začali spolu chodit. Třikrát týdně měli schůzku. Ve zbývajících dnech ona na něj vzpomínala a on zase poslouchal koncerty vážné hudby, chodil po výstavách a do divadla. Dohánět co zameškal.

Najednou se začali hádat. O divadelní hru, obraz známého mistra, o koncert houslového virtuóza. Pak se rozešli. Nepochopila, že ho už nebaví ani džez, ani tanec, ani písničky.

Vyslechli jsme

... Z PLAMENE

Satira? Ale o všem! Ovšem ale...

(E. Šulc)

✶

Jak se zdá, je čeština, pokud jde o výslovnost, daleko obtížnější než angličtina. Jako příklad mi dovolte uvést slovo DYNAMO, které se vyslovuje SLÁVIJE.

(R. Čechura)

✶

Z MALÝCH VÝMYSLOV

Najlepšie klapky na oči sú z vavrínových listov.

XY sa vyvíja. Z roka na rok má čoraz krajšiu minulosť!

Položte vedľa seba podpisy analfabetov a dostanete ostnatý drôt.

(T. Janovic)

... Z DIKOBRAZU

MÁM PŘEHLED

Já že nemám zájmu dosti
o světové události?
Vždyť znám za poslední leta
průběh všech mistrovství světa.

(Č. Linek)

✶

Někteří lidé jsou přesvědčeni, že genialita je dědičná. Jiní děti nemají.

✶

Někdo, aby dosáhl svého, bere si klidně z cizího.

✶

Nezlobte se, ale v našem podniku máme všechna vedoucí místa obsazena. Teď přijímáme už jenom odborníky.

Jsou vedoucí, kteří se domnívají, že bojují s vážnými problémy, ačkoli se potýkají jen se svou neschopností je řešit.

✶

NEUČESANÉ MYŠLENKY

Styk s trpaslíky deformuje páteř.

Opravdový nepřítel tě nikdy neopustí.

Když voda sahá k ústům, hlavu vzhůru!

I k hlídání myšlenek se používá eunuchů.

Z rány špatně zasazené despotovi teče moře cizí krve.

(S. J. Lec — přeložil B. K.)

✶

ROVNICE O ZNÁMÝCH

Úcta = Pohled na představeného z předklonu.

Pivnice = Fórum pro nejsnadnější řešení složitých politických problémů.

Sebekritika = Ústup do předem připravených pozic.

Odpovědný činitel = Tajemný neznámý.

Vlastní životopis = Opravená vydání dějin.

Domýšlivost = Šídlo v pytli komplexů.

(E. S.)

... Z ROHÁČE

ZRNKÁ PRE SLEPÉ KURENCE

Ak s vami súhlasí viacej ľudí, hovorí sa tomu všeobecný omyl.

Človek je jediný živočích, ktorý sa dokázal premeniť z opice na somára.

Impotent je vždy najvášnivejší obranca mravnosti.

Človek, ktorý ovláda viacej rečí, má možnosť otrávit viacej poslucháčov.

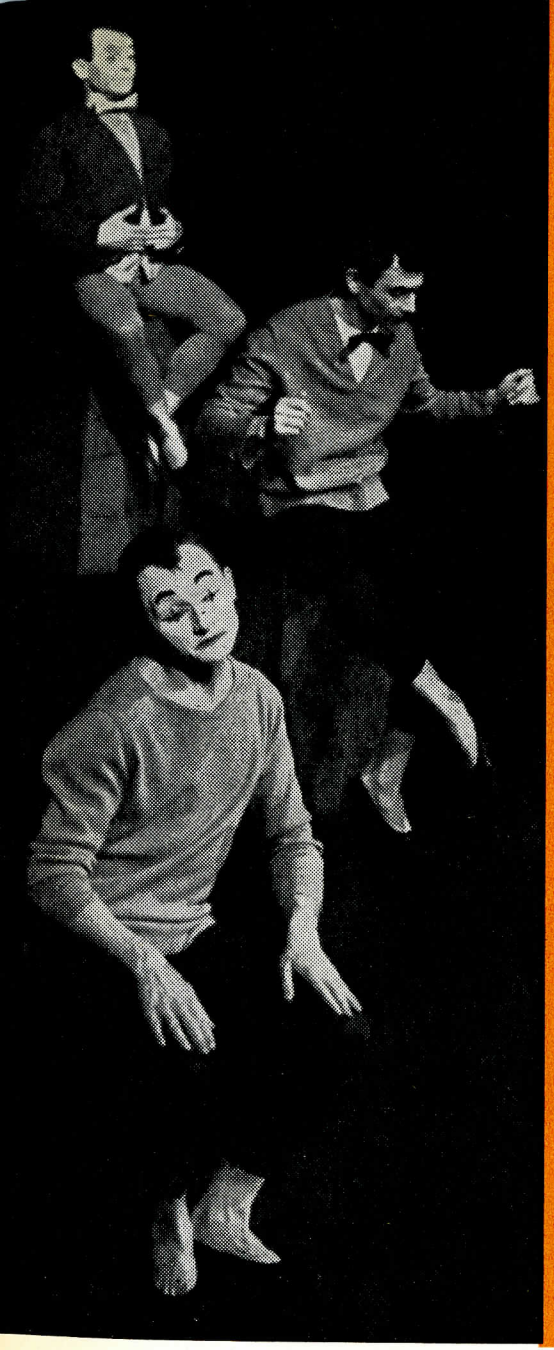
Never všetkému, čo hovoria iní. Buď rád, keď môžeš veriť tomu, čo povieš sám.

(A. Gregor)

Z ROZHOVORU DVOU MODERNÍCH DÍVEK

PRVNÍ: Tak už je to hotové. Budeme se brát a pojedu s ním do Indie.
DRUHÁ: A to budete bydlet...
PRVNÍ: No u něho.
DRUHÁ: To je senzace.
PRVNÍ: Někde na vesnici.
DRUHÁ: To je úža.
PRVNÍ: Asi tři sta kilometrů od Kalkuty.
DRUHÁ: To je číslo.
PRVNÍ: No — a kdy ty do toho s Jirkou praštíš?
DRUHÁ: Ale...
PRVNÍ: Nechce?
DRUHÁ: Ale chce.
PRVNÍ: Ty nechceš?
DRUHÁ: Ale chci.
PRVNÍ: Tak co?
DRUHÁ: Vzala bych si ho, ale mají ho přeložit z Prahy. A uznáš, přece se nepotáhnu někam na venkov?

J. R. PICK

Recenze

Hovory s veverkou je název knížky, kterou vydalo nakladatelství Čs. spisovatel. J. R. Pick se úkolu sestavovatele zhostil nápaditě. Soustředil nejvýraznější práce mladých talentovaných autorů, kteří hledají, ale i těch, kteří už našli svůj styl, a zdá se, že dobře. Povídky Karla Michala, Bohumila Hrabala, Ivana Vyskočila, parodie Milana Schulze, moderní pohádky Miloše Macourka, písničky Suchého a Šlitra a dalších autorů spojil vlastní tvorbou a úvahami J. R. Pick. Vznikla zvláštní a sympatická knížka, která je mladá, vtipná, ale i moudrá. Satira a humor mladé generace se výrazně přihlásily ke slovu a zdá se, že mají hodně co říci. Vkusně, chytře a moderně! Jména autorů a jejich práce známe z časopisů i z jevišť malých divadel. Jsou to autoři, jejichž tvorbu s oblibou uvádějí ve svých pořadech i amatérské soubory malých forem. Touto knížkou se jim dostává do rukou potřebný a dobře použitelný materiál, kterého není nikdy dost. bk.

DILIA obohatila oblast malých jevištních forem vydáním dvou pořadů. Dramatická montáž Jindřicha Honzla Dvě lásky Mikoláše Alše (podle knihy dr. E. Svobody) vyniká hlavně citlivým dramaturgickým výběrem dostupných materiálů — nejen dopisů mezi Alšem a jeho přáteli, ale také dobových článků a recenzí. Pásmo samo pak podává pravdivý (a zajímavý) obraz společenských podmínek, ve kterých tvořil náš největší malíř XIX. století. Navíc je pásmo přínosem v dosud málo známém žánru — životopisné montáži.

Druhým přínosem je vydání kabaretu Jana Schneidra, Miroslava Cihláře a Jaroslava Jakoubka Labyrint světa a lusthaus srdce. Jak již název napovídá, sloužil autorům jako podklad spis Jana Amose Komenského. Slavný učitel národů se snad neurazí, když se jeho jméno objeví ve stejné řadě se zaktualizovanými hrdiny na kabaretním jevišti. Autorům se totiž podařilo vytvořit pořad, který diváka nejen pobaví (což tento kvituje s povděkem), ale dokáže ho i vyprovokovat k samostatnému přemýšlení nad problémy současnosti (což se nesetkává vždy s uspokojením), jak svědčí zájem diváků o představení Labyrintu v pražském Rokoku. -fs-

Záběr z Fialkovy pantomimy Cesta

Okresní osvětový dům v Trutnově
pracoviště ve Vrchlabí

Právo k provozování v časopise uveřejněných textů zadává jedině Čs. divadelní a literární jednatelství (Dilia), Praha 2 — Nové Město, Vyšehradská 28; autorská práva autorů hudebních skladeb chrání Ochranný svaz autorský (OSA), Praha 6 — Bubeneč, Čs. armády 20

Repertoár malé scény

Nahoře:
Zuzana není pro nikoho doma (Semafor);

dole:
Vyšinutá hrdlička (Divadlo Na zábradlí)